

A háboru és Anglia!

Most jelent meg

A HÁBORUS ANGLIA

IRTA

BING EDE JÁNOS

Ára 2 korona 50 fillér.

A VILÁGHÁBORU

NÉMET-ANGOL VERSENGÉS

IRTA

RUTTKAY VILMOS

JOGTUDOR,

MINISZTERI OSZTÁLYTANÁCSOS — SZAKTUDOSÍTÓ (LONDON)

Ára 3 korona.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.
Budapest, VI., Andrassy-ut 21. sz. és minden hazai könyvkereskedésben.

NIMRÓD

Képes vadászati és versenysport ujság.

Szerkeszti: Szabó Kálmán.

Minden számában sok érdekes vadászati fénykép-felvételeket közöl. Szakszerű cikkeiket ismert íróink írják. Rovataiban minden vadászati ügyben felvilágosítást kap az olvasó és az összes bérbeadó vadászterületek árverésének idejéig közli.

A diszesen kiállított lap havonként háromszor jelenik meg és előfizetési ára félévre 6 kor.

Mutatványszámot a kiadóhivatal szívesen küld Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. sz. (Franklin-Társulat.)

A MAGYAR KÖNYVTÁR UJ FÜZETEI

MADÁCH IMRE

KOZMA ANDOR

Az ember tragédiája

A KATONA A MAGYAR KÖLTÉSZETBEN

ÁRA 60 FILL.

ÁRA 30 FILL.

ÉRTÉKES, UJ KÖNYVEK.

A Kisfaludy-Társaság könyvei.
Franklin-Társulat kiadása. ::

Scheffel József Viktor. *Ekkehard*. Történet a X. századból. Fordította Antal Géza. Füzve 8, kötve 10 kor.

Vargha Gyula *költeményei*. Füzve 4, kötve 6 kor.

Voinovich Géza. *Madách Imre és Az Ember Tragédiája*. Füzve 8, kötve 10 kor.

Bárd Miklós *költeményei*. (1887—1913). Füzve 5, kötve 7 kor.

Knight William. *Az Aesthetika története*. Fordította Husztiné Révhegyi Rózi. (A magyar aesthetika történetével kiegészítette Jánosi Béla). Füzve 8, kötve 10 kor.

Megrendelhető: Lempel R. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. könyvkereskedésben, Bpest, VI., Andrassy-ut 21. sz., valamint minden hazai könyvkereskedésben.

A VILÁGHÁBORÚ NAPLÓJA A MAGYAR KÖNYVTÁRBAN

MÁSODIK FÜZETE
MOST JELENT MEG.

Tartalmazza

az 1914 augusztusi események hivatalos jelentéseit, az orosz-, francia- és belga hadsereg ismeretetését, Nordau cikkét a háborúról, Löwen pusztulásának leírását.

Ára 60 fillér.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedésében (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI., Andrassy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

30. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, JULIUS 25.

Szerkesztőségi iroda: IV. Várnegye-utca 1.
Kiadóhivatal: IV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona.
Félévre — 10 korona.
Negyedévre — 5 korona.

A «Világkrónika»-val
negyedévenként 1 koronával
több.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldíj is csatolandó.

HADTÁP-ÁLLOMÁS EGY HATÁRSZOROSBAN.

A DÉLNYUGATI HÁDSZINTÉRRŐL.

NOÉMI FIA.

REGÉNY. IRTA LACZKÓ GÉZA.

ELSŐ RÉSZ.

I.

Visszafelé már csak gyalog jöttek. A fiú belekarolt anyjába, másik kezében hugáé reszketett, úgy lépkedtek szótlanul, könnyűl, kislirt, vörös szemmel a Kerepesi-út piszkos, tarka zajában, a melybe március tizenötödikének kokárdái, zászlói, csoportos egyetemi ifjai szokatlan árnyalatot kevertek. Fialat gyászuk kábulatába sértve nyomult fiakker-száguldás, éinspenner-döcögés s a lóvontat bafogó kúrtje.

Lányiné ritkás, kusza haján félreusított az olesó, gyűrött, fátlyat lengett fekete kalap. Szürke kis szemei szűrő bizalmatlansággal forogtak könnyeiben, sóhajtott egyet-egyét s panaszos elégedetlen motyogott föl néha magában.

Nincs szerencsénk! Alig félve, hogy sikerült az öreg becsinálni a biztos, nyugalmas korrepetitori állásba s tegnap már rányomathatták a parte-czédulára, hogy a Nemzeti Színház tagja... Mindig csak az a pipa! Ó hiába beszélt neki... Ronda, gyilkos pipafüst... A nyomor, a legnagyobb nyomorban most... Ebédet is kell még ma főzni... S ha nem kap szerződést Arabella... a fiúnak egyetemre...

— Béla, Béla, mi lesz belőlünk? — remegett meg széles felső ajka s görcsös vékony újjai idegesen rángatták helyre a lazán ülő kalapot.

— Mama, no, bátoraság! — felelt biztatva a fiú, de félretekintett.

A kis szőke, törékeny lány rezzenve pillantott föl bátyjára, könnye kibuggyant s csakhamar előtölte hamvas, piros arcját.

— Aranyos, kis Aranyos! — hajolt nagy gyöngéden felé a bátyja s a vékonyka kart hóna alá emelve, egészen magához húzta.

Tudta, hogy most ő a család feje, hogy őrá hármas ék két nő életének gondja. Majd beiratkozik az egyetemre, lezke-órákat keres, leszokik a cigarettáról, de egyelőre Aranyosnak kell szerződést találni, hogy az előlegről könyveket vehessen, a tandíját majd megfolyamodja.

A fejük körül lengő nadrágok, kendők, női kabátok közül tolakodó részvétellel bámultak a gyászruhás kis családra a boltjuk ajtajában ácsorgó kereskedők; egy néni kezesóvalva állt meg utánuk tekintve, hideg pillantások siklottak át rajtuk; éhes férfiszem szántott végig a lány finom formáin.

A fiú támadásra kész daczal fogott fel minden tekintetet s mikor Arabella sírása feltűnővé dagadt, gyöngéden vonta őket magával egy melléktutazába.

A hodzafa-utcai kis udvari lakásban hideg ravatal-illat fogadta a hazatérteket. Az özvegy egy székre dobta kalapját, fekete keztyűit türelmetlen mozdulatokkal tépte le kezéről s kiment a konyhába, ahonnan zajos, czéltalan esapkodások után csakhamar krumplit hámozó kés csendes sziszegése, szabályos köztű apró csobbanások, fel-feleskölő sírás, félhangos magában beszélés hallatszott be a nyitott ajtón keresztül gyermekeikhez. Arabella, mint egy agyonhajszolt kis madár pihent a sarokban; Béla az ablakhoz állt s a néptelen gang, tűzfalak fölött a város lila kódébe bámult üres tervezgetéssel.

A vidéki utazgató, nyomorgó, otthon borús, mások előtt könnyelműen vidám színészkeskedésből pesti nyugalmasabb, biztos helyzetbe került kis család rettenete nézett újra a kenyértelen holnap elébe. Évekig vándoroltak kocsin, vonaton, nyelték az alföld porát s fenyeserődött intett be távolról ablakukba, a gyerekek iskolába jártak, anyjuk a kórust fújta, majd kiöregedvén, a kasszában árult jegyet és színlapot, apjuk a színháznál énekelni tanított, dirigált, ottthon költött másolt s két pipa közt vért köpött. Mint a járókelők megrúgják, felve-

szik, eldobják a talált nyűtt bugyellárist, úgy hánytá-vetette városból faluba, régi csöpp közházából gyaloglatlan deszka-arenába, színházzá alakított nagy terembe üldözte őket a sors. Végre Pestre jutottak. Az asszonynak nem kellett már kora reggel piacra rohanni, aztán a pénztárban lesni az egy-két jegy-vásárlót, a kik sajnálták a hatost a színlapért, pedig az az ő külön jövedelme, haza szaladva a háziasszony konyháján összecsapni a kis ebédet, újra visszazaladni, este számadáshoz nem szokott koldus, ideges pontossággal leszámolni az igazgatónak; a férfi vállhatott külön lezke-órákat s nem kellett a délutáni kávéházra való hatost kikönyörögni fukar feleségétől; a fiúnak itt lesz a szomszédban a műgyetem, új helyisége is épül már a Nemzeti mellett; Arabellától nem válik vidéki urak zsákmánya. Pesten kezd meg a pályázat, fölírhat, szerencsét csinálhat, család körben tisztességes marad; ha nem kap szerződést, elvárhat, otthon szerepet tanulva. Még be'e sem szoktak a saját, évi, konyhas lakás ismeret'en kénye-mébe, az örökös izgalom remegése még ki sem állt idegeiből, az öreg urat vérhányás fogta el s két hónap múlva ágyának dőlt halálra váltan.

Éhes bizonytalanság, félig jölközt színes tervezgetés közt hányódott az apa-vesztett család a lassan zsendülő tavaszon keresztül s a gyász nyomozott előkelősége halkán-halkán elvonult a veszekedő gond elől. A fiú lezke-órák után futkosott a Józsefváros hentesei, a Ferencváros fuvarosai között s az egyetem körüli kávéházakban hasznos, új barátságok kötődésén fáradozott; Arabella majd mindennap az ügynök előszobájában ült némán, illedelmes szerényen s az özvegy mormogva, sóhajtozva, napról-napra ingerlékenyebben járt-kelt, tett-vett, nyugtot sohasem találva a két kis szobában, homályos konyhában. Anya és fiú csak úgy este, petróleumlámpával sötétben várva a lefekvés idejét, csöndesül gyászó óvá, a m'kor halk hangon beszéltek meg az elhunyt különös szokásait, de Arabella, ha egyedül maradt, sokszor sokáig elsiridogált az árva, szép, kiszítt pipák előtt.

A hangos, ideges gond nyomán aztán besurrant az örömtelen lakásba a rettegette várt vendég, a mogorva nélkülözés. Egy nap az asszony régi, nehéz, rácz fülbevalót tűntek el szokott helyükről, más este lopva esőkolgatta Arabella elválás előtt a kelben pihegő arany medáliont, a két-három karperec elhagyta kopott báronyi kis bőrkarkéit s a szekrény ingei alatt hétről-hétre szaporodott a nyomtatott, firkált zöld czédula. Mohóságot fékezni áhitattal ették a híg levest, ragadós krumplinudlit vagy az egy tál meztelen rizst; a könnyek esatormái újra-megnyíltak csak úgy maguktól s esténként egymáshoz húzódván, összelekezve nézték a bánatukban résztvevő enyhe sötétet.

De nappal a két fiatal egyre kevesebbet tartózkodott otthon, futva a nyomor s az aggodó felelősség látása elől, az özvegy elől, a kitől így szinte bocsánatot kértek, hogy a világon vannak s éhesek. Dél előtt külön-külön hásházták szerte a városban a kenyér-alkalmat, délután pedig a lélek legmélyebb rétegeit kínáló beszélgetésekben csatagoltak a hol zajos, hol néma utazákon, közölkön.

Lányiné, Latinovics Zsuzsanna egyedül sirt s hánytá föl panasolva romlott élete sorját az Istennek, a kivel eddig keveset törődött.

Hétéves gyerek-lányaként érte meg az arany-elásó, rongy Kossuth-bankós, boros pin-czét elfalazó forradalmat magyarrá vedlett rácz borkereskedő, fél-paraszt apa házában valahol a Dunántúli déli szögében. Éjjel keverték a maltert, csegették a téglát s a hülye istálló-fü örömeiben vakantgatva tartotta a fagygyertyát a belső pinézébe vezető ajtónyi nyílás

szemévesztő lassú eltűnése előtt. Ő adagolta a téglát s vadul forgó szemű apja káromkodva dolgozott. Aztán fegyveresörgető, gyűlölt horvát ugatás töltötte el a házat, messze ágyú bögött, véres fehér kendőkbe pólyált fejek, lábak, karok nyikorogtak el házuk előtt poros szekéren, simléderes sikkájú legények ütömben rengő csoportja vonult; egy nap aztán a rettegette csönd után fehér kabátos német tette apja vállára kezét s csak napok múlva került vissza sápadtan, megfogyva; szemüveges, botos civil szimatolta végig a házat s a gyászos spekulációban Kossuth-bankóra váltott nagy vagyon zizegve égett, repült hamuvá a tágas udvar kis máglya-rakásán. Aztán beállt a nyugalom. Gyakoribb lett a német szó, nyomtatott papirosok jártak-keltek a házban s az izgalomban megrendült elméjű öreg hiába kereste a befalazott pince-bejáratot. Levezették a hülyét, a ki vigyorogva, makogva rajzolta ki újával a teljesen egyforma falon az ajtó-nyílás ívbe hajló helyét. Rákövetkező őszszel már újra vígan szüreteltek.

Tizenhat éves volt, mikor egy pelyhedző szakállú fiatal ember megszólította az utcán. Azt mondta, hogy tanító, hogy a gyönyörű mellecske elvette szemévilágát s hogy majd meglátogatja. Ott is volt egyszer, de az öreg, a ki a bankó-inkvizíció óta gyűlölte a magyart s a pantallósokat, rácz káromkodások özönével botot emelve rája kergette ki lassan pusztuló portájáról. A kertek alatt, a szőlő-hegyen, réten találkoztak hát azontúl össze, egy délután elomlott ártatlansága a tüzes ölelés alatt s éjjel megszöktek. A nyomorult truppnál örömmel fogadták a tanult ember műkedvelő zenészt s a szép, friss, karcsú gyerek-asszonyka remegő alt hangját.

Az első gyerekkel eltűnt a szerelem, a veszekedés mindennapos lett, de hallgatag fogadalmat tettek mind a ketten, hogy a fiút kinevelik a faluzó nyomorgásból a rendes emberek közé, a hova titkon ők is visszasírtak. Lelkes művész-direktortól esalo színész-hiánához, ebédeltető fí-szeres-meczénás társaságából katonatiszti pezs-gó vacsorák zajába; földes szobából piszkos fogadóba, híg vendégőli pörköltől nyári kolbász-ebédekre hányódott már két gyerekkel a nyomort soha megszokni nem tudott, ingerlékeny asszony s a mind megadóbba, mosolygós csöndessé törődött karmester koravénisége. Az öreg úr felfedezett egy-két énekesnőt, híres baritonistává képzett egy asztalos-legényt s a késő hála Pestre hozta tehetségének, szép férfi erejének beteges ronesát. A temetésen könynyezve és hévvel szavalt a kollégák talentumot, támasz nélkül maradt családöt sirató, őszintén akartan is mesterkéltpáthosza...

A konyhában seregelve szökött fehér búzfelhőkbe a kifutott tej, a nyiló gang-ajtóban megjelent Arabella reménytelen alakja s csöndes sirdogálásból sápitózásba ijedve rohant a szobából a tűzhely felé az özvegy.

— No, mi az, Arabella? — kiáltott, a lötytlenő lábost elrántva a tüzes karikákról.

A lány szőke pillás két szemét tágra nyitotta, köhéscselve borzadt össze az émeletítő szagtol s a szoba felé sietve egyszerű megadással szolt oda zsebkendője mögül:

— Semmi, mama, nincs szerződés!

Az ajtót gyorsan becsukta s ideges rettenéssel figyelt a konyha felé, a honnan edény-esapkodástól kísértve hangzott be hozzá a mérgező, éles:

— Jesszusmárja, Istenem, uram, mi lesz belőlünk?

II.

A Kerepesi-út, Károlyi-körút fiatal fiáskái zöld bóbítát nyitottak kis fejükön, a fiakkeresek terpez lábain vígan világitott a pepita nadrág, a Hatvani-utca sétálóinak ellenvonulások pár-

huzamát szélesbességgel czikkezzakozta át a fiatal Bartók Lajos fénylő szürke kemény kalapja, a Városház-ter sarkáról mosolyogva nézett pörge kalapja alól Podmaniczky intendáns egyéni szabású eleganciája a Váci-utczába forduló hölgyek után s a Lányi-esalád fekete ruhái örvendő sietéssel vágták magukat keresztül a tavaszi mozgalmon a Lánchíd iránt.

— Arabella, aztán vigyázz — intette lányát az özvegy a hídon — azért lehetsz nappal is kedves, mert gyászunk van. Irigyeid úgy is lesznek, mert szép vagy, fiatal vagy és tehetséges, hát ellenséget ne szerezz magadnak!

— Igen, mama!

— Hagyd az Aranyost, mama — szolt Béla — jobban tudja ő. Csak te vigyázz, hogy el ne szöld magadat valamivel.

— Eriggy, te gyerek! — méltatlankodott Lányiné — én? Huszon-egy évig pályáztam a legkülönbözőbb kollégákkal és sose volt bajom, ha bekibe hagytak!

— Ha bekibe hagytak — nevetett halkán Béla — de téged kevés ember hagy bekibe!

— Eriggy, eriggy, csak csúföld anyádat! — panasolta az asszony, de aztán elhallgatott, pedig sok mondanivalója lett volna az intrikákról, az igazgatói kegyekbe magukat beszerelmeskedő aljasokról, a pályatársnők után koslató tejfeles száju gyerekekről, a sok gonosz emberről, a kikkel tele a világ.

A mint az Alagút korgó feketesége fölébük borult, Arabella szive megdobbant s szeme vágyva, ijedve tapadt a tulsó végről barátságosan közelítő farka, világos fénykörbe.

Ott, azon túl fogja igazán megkezdeni az életet, művészetet. Eddig csak tanult, kényeztettek, az anyja korholta, egy-egy gyerek-vagy kislány-szerepben szégyenkezett az arezba világító bűzös kis lámpák előtt, a melyeknek füstös üvege mindig a nagy jelenésekben repedt szét hangos csetenészel s a legutolsó sorból minden darabot megérezett... Megkereste a kényerét tizenkét éves kora óta? Mi volt az a pár forint ahhoz a negyvenhez képest, a mit most fog kapni, mint Szamosi Károly társulatának naivája és szendéje? S ez a felvétes szerződés is milyen nehezzen ment! A kedves kis nagysád, ma nincs semmi, talán holnap legyen szerencsem! — biztatta hivatalos, gonosz, édeskes mosolylyal a kopasz ügynök s úgy kírított minden mozdulatából, szavából, hogy lenne egy szerződése a számára, de valami gazdag udvarló fényes borraalóját kívánja jutalomképen... Udvarló, kocsi, virág, Bécsbe utazás neki nem kell s miből adjon borraalót, a ki tizert számit vascorázik? S mikor egyeztet jón le a lépesón, a szép Szamosi rekedt hangja köszön föl elébe: «No, Arabella, mit keres itt? Igen?... Nem jönne hozzánk-Budára?... Negyven forintot, fiacskám!... Oh, ilyen szép lánynak, mint Kegged, még annyit sem kellene... No, ne haragudjék, elfelejtettem, hogy gyászol... No, jó, hát ha nem gyászol, akkor se, jó, de ne haragudjék, csak tréfáltam. Hogy van a kedves mama?... Hát tudja mit? Jöjjen át holnap délelőtt és hívasson ki a próbárol. Pedig nem rossz ember, csak a világ rossz.

— Ki köszönt neked, Arabella? — intett Lányiné fejéval a kávéház felé, a mely előtt elhaladtak.

— Valami Barát, egy kis ujságíró. Ott volt épen az igazgatónál, mikor a szerződést megkötöttük.

— Ja, Arabella, az így nem megy, ha ilyen vad vagy! Az ujságírókkal barátságosabbnak kell lenni. Te játszatsz mindig a legjobban, de tőlük függ, azt írják-e; remekül játszott Lányi Arabella, vagy: jök voltak még Lányi Arabella... Ugy-e, mondtam, hogy vigyázz, de persze én mindig hiába beszélék... — az özvegy, a kit a színháznál való első hivatalos megjelensük a szokottnál is izgatottabbá tett, bőven ontotta

Balogh István jövetete.

LINSINGEN VEZÉREZREDES, A GALICIAI DÉLI HADSEREG PARANCSNOKA (A JOBBOLDALON) ÉS HOFFMANN ALTÁBORNAGY HADTESTPARANCSNOK.

a szót egész a szinkörig, míg a fia erélyesen bele nem karolt. Akkor aztán elhallgatott.

A Horváth-kert előtt egy-két fiakker állt, kanapés, czukros stancizlikkai fölszerelt budai ténssasszonyok nézték a mindentűnen meg-süvegelt elegáns fiatal úr bevonulását, a kigyuló gázlángok alatt szégyenes, feltűnően öltözött színésznők nevetégetek ficsúr gyűrűben, odább művészettisztelő polgárok hallgatták az intrikus orakulmát, a hősszerelmes igazgató komolyan, lelkesen, udvarias szerénységgel siklott át az elbájoztan utána mosolygó hölgyek csoportján, az anyaszínészó egy padon nyilatkozott a drágaságról a szomszéd hentes értékes jöindulata előtt, a sarkon túl kajla gimnázisták pislogtak az öltözök felé. Majdnem az egész drámai személyzet ott volt a tetős bejárat keresű oszlopai körül s a közönség is nagy érdeklődést tanusított a színre kerülő operett iránt. A csöngetyű hármát szolt, a pénztárnál megélenkült a kapkodó tolongás, a cigarettákat elhajították s az előcsarnok tömege társalgva, élénken szorongott az ajtónál álló két jegyszédő közé.

Mire a Lányi-esalád az igazgató útmutatására helyet foglalt az utolsó sorban, a recesgó deszkákon már ott állt a fehér phrygiai sapkás Közveleményt személyesítő száraz, fonyadt, kedvetlen családanya. Lányiné pislgva takargatta szemét a színpadi világitás elől, Béla a közönséget nézgette a homályban s Arabella szívében remegve, fájdalmasan pendült meg valami bolondos húr.

A hadonászó karmester egymást elérve, elhagyva versenyzett a ezinezcgo, recesgó zenekarral s a hamis hangoknál édesen kelt elő Arabellában az emlék; mikor még az elhunyt dirigált így s lábánál heverő finom fülu Hektor kutája idegesen vonított bele a hangzavarba. Kassán már igazán el kellett adni, de a kutya gyalog jött utánuk Eperjesre. Sose hitte akkor, hogy másképp lesz: mama a konyhában zsörtölődött, papa ebéd utáni pipáját szitta, ő ruhát vasalt az esti előadásra, Béla dábon szőre-nek tanulta vihgcva francia lezkejét s a Hanyi madár morzskákat csipegetve ugrált a foltos abroszon. Az bizony jobban futyölte Eurydike belépőjét, mint az a rózsaszímben, fehérbe hiányosan csavargatott asszonyság, a

ki érthetetlen vidámsággal addig igyekezett ugrálni, míg egészen meghatalodik. Megszólalt Plutó pásztorsípja... háromágú szigonyán megcsillant az aranypapír... a süllyesztő nyikorogva lötyögött lefelé... Orpheus kaczerán forgóldótt kottával szegett tunikájában... a Közvelemény savanyú hangjára megesenededett azonban, a vonók tolsót nyisszentek, a függöny legurult s a nézőtérről lelkes éljenzés, taps vihara szállt föl a lámpák előtt hajlongó művészek felé. A zenekarból virágkosár emelkedett, a ház tombolva ünnepeit.

— Az ostobák! — nézett szét elégedetlen morgással Lányiné — ez tetszik, ez a buta operett! Mért nem is volt neked hangod, Arabella?!

De gyerekei már álltak s válasz nélkül indultak kifelé.

— Bellácska, hát meg sem ismeresz? — mosolygott a lányra a szűnetben levegőzők közül egy sárga, borostás levéző.

— Jó estét, Józsi bácsi! — nevette a lány örülve a régi ismerősnek.

— Hát hallom, hogy ideszerezd-tél! No, az derék! Emlékszel, még akkor egész kicsi voltál, valamit énekelte velem, de miben is?

— En sosem énekeltem színpadon, Józsi bácsi!

— Dehogynem! Mindjárt megmondom, na! Ehh, nem tudom, mind-egy!... Azóta, fiam, elvesztettem a hargom... emlékszel, nagyon szép és nagyterjedelmű bariton hangom volt?... s most itt vagyok Szamosinál kedélyes és drámai apa. A mamát tiszteltem, pá, fiam! — de alig tett egy pár lépést, visszajött — ni, a Pistal! — akadt meg szeme a fiún.

— Béla!

— Persze, hogy a Béla! A Béla! Milyen nagy fiú! Jogász?

— A műgyetemre fog járni az őstől kezdve!

— Gyere csak Bellácska, egy kicsit! — karolt belé az öreg színész s nyugalmasabban hely felé vonta magával. — Kaptál valami pénzt, előleget Szamositól? Tudod, azért kérdezem, mert nem, nem — s hirtelen közretekintett — nem szokott fizetni. Mennyire szerződöttél?

— Hatvan forint!

— Na, azt sose fogod látni. Itt csak mejdling van!

Arabella a rettenetes, esténként felveendő egy forintot jelentő szóra elsáppadt.

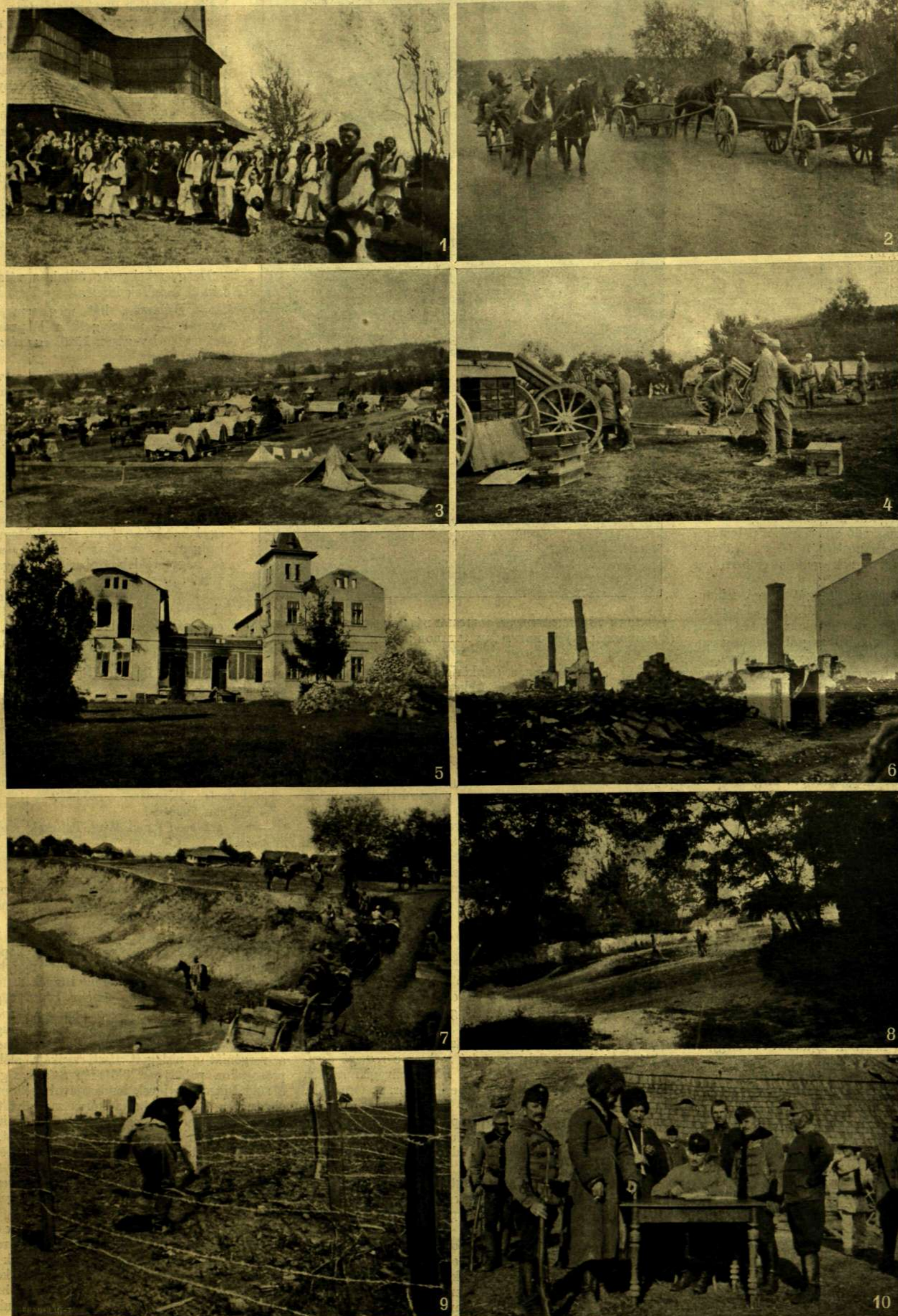
— Most a második felvonás alatt egyegy csak a kasszához s vedd fel a magadét, míg le nem számol — integetett bátorító jóakarattal az öreg, miáltal mosolyogva elkészönt.

Mire Arabella a helyére jutott, a kopott Olimpusz enyvszág felhői között nagyban zajongott már a Jupitert eszófó istenek hadaró kara: «Hahaha, hahaha, jámbor képet vágni kár, mert ismerünk, te, vén számár!» A sovány Mars büszkén csörtette lovassági kardját, dugta a halántékaira kanyarodóezekszundzeközgémellé a vergőniát s pislogott tiszti sapkaja alól a proscenium pályában ülő szép asszonyságra; a zöld Diana kurtjével, lánzsájával volt megakadva; a flitteres, tarka kórus megkövült bámult a karmesterre egyszerre csukva, nyitva a száját; egész elől pedig, a sugólyuk előtt, a homályos rózsaszín trikós Ámor hánytá-vetette formás, fiatal magát.

De Arabella már nem figyelt: elboruló szeme a bizonytalan jövő fekete rongyait lengette elébe.

A barna tetőgerendák alatt egyszer csak kigyúltak a lángok; tapsoltak; lakásról, szereposztásról beszélő kollégának szállingóztak a mama köré; egy-egy fiatalember, fogai közt már az előkészített cigarettával, szélében hosszában fölmerre kifelé unes a gyászruhás lány finom, szerény alakját, ujságírók köszöntek kegyesen oda, a pályókból kukkerkarikák feketélttek feljük, a zenekar párkányán monoklis ősz úr ült unottan, éfriss vizet kiáltott az erkélyen valahol egy vékony fiúhang...

(Folytatása következik.)

1. Béke-körmenet. — 2. Menekülők. — 3. Bakák tábora. — 4. Tüzipárbaj. — 5. Kiraboltt és leégett kastély Zalescikitől délre. — 6. Zaplatov főtere. — 7. Lovagló tüzérég áthajt egy folyón. — 8. Előnyomulás a Dnyeszter parthoz Lukánál. — 9. Savanyu Pál huszár kiugrik négy orosz után a dróton át és elfog egyet. — 10. Ki-hallgatás: 'Tudjátok-e, hogy ki van bontva a próféta zászlaja?'

AZ ÉSZAKI HARCZTÉRRŐL. — Korma Miklós huszárszázados felvételei.

1. A konstantinápolyi Galata Serail kórházban. — 2. Konstantinápoly elfoglalásának évforduló ünnepéről. — 3. Háborús jótékonycélu gyermek-ünnep Konstantinápolyban. — 4. A szultán érkezése a szelamlíkra a Ildiz-kiosk Hamidie-mecsetjénél. — 5. Török népfelkelők Kirdjaliban. — 6. Torpedó-vadász torpedóhajón a Dardanella-szorosban. (Balról jobbra: Beck-Schlombach Emil, a 'Continental Times' tudósítója, dr. Dobay István, a Vörös-félföld delegátusa, Kemal Edib bey Weber basa adjutánsa). Az 1, 3, 5 számú képek Ismail Sirry bey felvételei.

A TÖRÖK HARCZTÉRRŐL.

OLASZ ALPINÓK GYAKORLATA.

HÁBORÚS HULLÁMOK.

— Ellenségeink. —

Melyik lesz vajjon az az egy, vagy két, esetleg három név, a mely e mostani vértengerből, halottak milliói közül majd a halhatatlanság számára kiemeltetik, a hogyan elmúlt véres khaoszokból a Napoleon, a Bismarck, a Moltke neve az örökkévalóságnak kiemelkedett? Ki lesz ennek a példátlan krízisnek a nagy embere, vagy kik lesznek nagy emberei: amaz óriások sorába kerülők? Ez a kérdés ma még szinte reménytelen. Egyrészt azért, mert a válság még tart és azok a végleges eredmények, a melyek a ható erőknél teljes érték-bizonyosságát adják, még a jövő fátyla mögött rejlenek és legfőképpen csak sejtethők, de határozottan még meg nem állapíthatók. Másrészt meg azért, mert még a hegyek tövében állunk, a kellő távlat híján a legalkalmasabb helyen arra, hogy akár az abszolút magasságukat, akár a magasságoknak egymáshoz való viszonyát megállapíthassuk.

Távolabb — tehát az ilyen szemléletre alkalmasabb helyen — mindenesetre ellenségeinktől vagyunk. A mi számunkra még nem befejezett, természetesen az ő számukra se az. Egy kész mérleg adatai tehát azok megméréseire se állnak rendelkezésünkre, a kiket a távolság jobban a szemünk elé állít. De a háború már egy esztendője tart és igen sok olyan eseményt, fordulatot, sikert és kudarcot produkált, a mely legalább valószínű képet ad a döntő helyen működő energiák fajsúlyáról és természetéről. Egy ilyen rendkívüli módon tevékeny esztendő nagyon is sok idő ahhoz, hogy a látható helyen álló férfiak el ne árulják: laknak-e bennük kivételes, nagy értékek, ez értékek milyen természetűek és mennyiben terheltek fogatkozásokkal, a melyek lefokozzák vagy megcsökkenti őket?

A színpad esti, teljes világításáról tudjuk, hogy valami egészen rejtelmes ereje van. Csak a *tehetséget* világítja meg. A tehetség-telen színész *érvess* a színpadon. Homályba süllyed, se arczát, se hangját nem tudjuk megjegyezni magunknak, ha ezer gyertyafény ontja is rá a világosságot és háromszor olyan harsányan beszél is, mint a hogyan bőven elég lenne. Itt nem segít se szépség, se tudás. Annak *valakinek* kell lennie, a ki képzetalkotó tevékenységünket megmozdítja és az egyéniség fotográfiáját illeszti rá gondolatunk albumjába.

Ki ilyen azok között, a kik már hivatalból a legmagasabb falon álltak velünk szemben, mikor a nagy dráma színpada elől a függöny felgördült? Melyikből árad az a delejes erő, a mely magához kényszeríti figyelmünket és fantáziánkat, kíváncsiságunkat és azt a res-

OLASZ LOVASSÁG LÖVÉSI GYAKORLATA LÓHÁTÓL.

fatális szövetségei országaiban körülveszi, nem csupán sorsának tragikumával magyarázható. A viselkedésében is vannak elemek, a melyekből, ha nem is több, de egy egészséges jóra való fénye és melege árad.

Franciaországról maga a dühös Clemenceau írja, hogy a háború megöli a kicsinyeit és nem szül nagyokat neki. Politikai vezetői egyszerűen ködbe veszttek. Egyetlen egy se bizonyult alkalmasnak arra, hogy a nagy idők francziája legyen. Poincaré eltörpült az események mellett, a melyeknek főléje kellene emelkednie, Viviani, a szocialista ige-hirdető, belenémult helyzete hamisságába, a két ügyes és vakmerő kalandor: Delcassé és Millerand pedig valóssággal — megpenészedtek északi cimborájukkal, Isvolszky Szeorgiuszal egyetemben.

De a francia hiúság nem élhet meg nagy ember nélkül. Bizonyos, hogy Joffre, a ki most ezt a nemzeti közszükségletet enyhíti, több és méltóbb egyéniség amazoknál, a mint-hogy a francia katonai erkölcs a nagy próbában a politikainál egyáltalában különb és erősebb szellemet bizonyít. Joffre egy végzetesnek látszó pillanatban megmentette nemzetét a halálos rémületől, de az a törekvése, hogy ne csak Páris, hanem Franciaországot is megszabadítsa az ellenségtől, idáig nem sikerült. A «nema óriás» a Marne melletti mentő esata óta is hallgat, a nélkül azonban, hogy új sikerek beszélhének helyette. A genie diktál az ellenségnek, de Joffre legfőképpen csak nem engedelmeskedik neki.

A leggyászosabb képet azonban Anglia mutatja halomba bukkott nagyságaival, a kiket ez a háború nem kipróbált, hanem — leleplezett. Egyetlen egy férfit se látjuk e hatalmas és gögös nemzet első vonalának, a ki a nagy emberrel csak össze is téveszthető lenne. Se frakkban, se skarlátpiros uniformisban. Frenchről kiderült, hogy nem nagyobb hadvezér, mint a milyen nagy diplomata Grey úr és Kitchenerről, hogy nem hallgat el több bölcseséget, mint a mennyit a hangos Churchill elárul.

Valamennyinél együtt érdekesebb még: a nagyherceg, Nikolaj Nikolajevics. Ennek az egyéniségnek föltétlenül vannak szokatlan, sőt rendkívüli vonásai. És pedig határozottan olyanok, a melyek a valóban nagy egyéniségnek, ha nem is a lényegét adják, de rendes velejárói. Valami komor energia, rendíthetetlen, daczos kitartás és mélységes elzárkózottság. Legalább is: egy kemény férfi. Akarni és parancsolni föltétlenül tud. De a nagyság lényegét természetesen mégis annak az értéke adja, a mit akar és a mit parancsol. És ebben a nagyherceg, hála Istennek, ugyancsak gyászosan tette le a vizsgát.

Szöllösi Zsigmond.

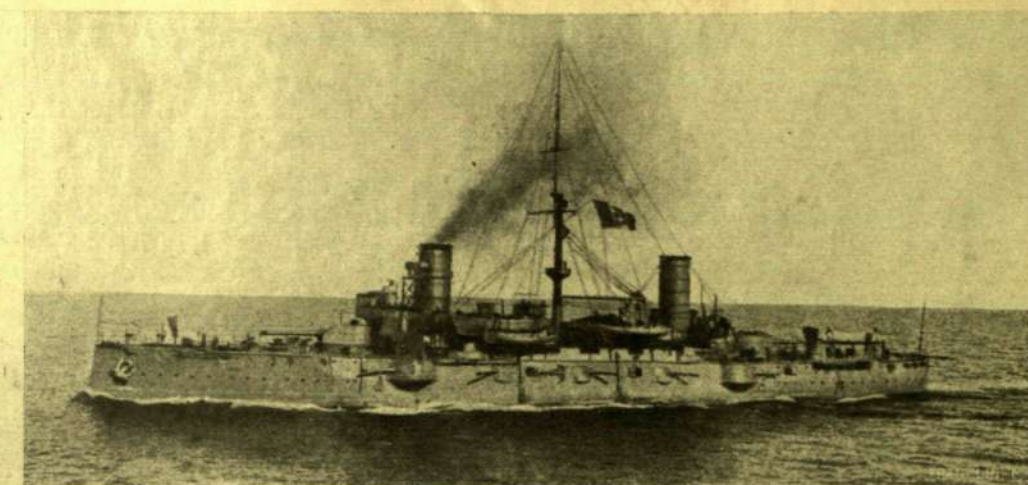
A GALLOK.

A gallok — a mostani francziák ősei — Julius Caesar korában csak egy harmadát látták mai országuknak. Az országának a közepét. Az északi részeket, a Szajna és Marne folyótól fölfelé, a hol ma a háború folyik, abban az időben a belgák bírták, olyan faj, mely germán nyelvet beszélt, s germán származásúnak vallotta magát. Délnyugatra pedig, a Garonne-tól egészen a tengerig és a Pyreneusi hegyekig az Aquitánok tanyáztak.

De a gallok tulajdonképeni földje sem volt ebben az időben független. Népe elvesztette egykori harciasságát, s nem bírta megvédelmezni határait. A germánok Ariovist vezérlete alatt átjöttek a Rajnán, adófizetésre kényszerítették őket s aztán letelepedtek közöttük. Eleinte csak 15,000-nyi számban, de a kik után mind újabb és újabb csapatok jöttek. Bárminő nyomasztó volt az iga, a gallok oly harciatlank voltak, hogy csak siránkozni tudtak állapotukon, — s azt is csak titokban. Julius Caesar érdekesen mondja el emlékirataiban, hogy midőn táborában Divitiacus, a gallok egyik vezére megjelent, s a germánok ellen segélyért könyörgött, zokogásban tört ugyan ki egész kísérete, de a Szajna-mellékek csak óban horgasztott föl meresztették szemüket a földre és egy szót sem szóltak. Magának Divitiacuskul kellett megmagyarázni e jelenség okát. «Ezek — úgymond — még titokban sem mernek panaszkodni, mert Ariovisttól úgy rettegnék, mintha szemük előtt állana.»

Ugyancsak germánok, de más törzsből tartották ez időben igájuk alatt Gallia egy másik vidékét, a Maas és Mosel közötti helyeket, a hol szintén dúló csapatok folynak napjainkban. Úgy, hogy a német harcosok elmondhatják, miszerint ma oly területek birtokáért küzdenek, melyekért őseik rég időtől fogva ontották véruket.

Ezeknek a tartományoknak gall népe is Caesartól kért oltalmat és segélyt. S jellemző, hogy midőn Caesar a könyörgésnek engedett, s elhatározta, hogy a germánokat haddal támadja meg: legfőbb gondját az képezte, miként titkolhassa el haditerveit a gallok előtt, s miként rendezze úgy a dolgait, hogy szövetségeseinek egyaróltság neki kárt ne okozzon. «Mert e nép — úgymond — elhatározásaiban állhatatlan, minden változáson kapva kap s így reája fontos ügyet nem tanácsos bízni. Bevett szokásuk a gallusoknak az utasokat akarattal ellen is megállítani, s a látottakat és hallottakat felől náluk kérdezősködni. Városokban a nép előzől a kereskedőket, s erőlteti, mondják el, hogy micsoda tartományból jöttek és micsoda ujságokat hoztak. Ez által a hallottak és mende-mondák alapján

A GIUSEPPE GARIBALDI OLASZ PÁNCZÉLOS, MELYET EGY TENGERALATTJÁRÓNK RAGUZÁNÁL ELSÜLYESZTETT.

gyakran a fontos ügyekben is olyasmiket határoznak, miket nyomban kénytelenek maguk is megbánni. S mivel minden aaptalan híren kapkodnak, kérdéseikre többnyire szájuk ize szerinti hazug koholmányokat kapnak válaszul.

Oly jellemzés ez, mely ma, kétezer esztendő múltán is talál az utódokra.

Ugyancsak Caesar hagyta reánk annak emlékeztét, hogy mennyire férfiasabban viselkedtek a germánok, mint a gallok. Mikor ugyanis ő felszólította Ariovistot, hogy az Aeduusokat szabadítsa fel a súlyos adók alól, s adja vissza túszaikat, a germán vezér — Caesar szavai szerint — így válaszolt: «A harczok joga az, hogy a győzők a legyőzöttekkel kényők-kedvők szerint bánjanak. A római nép se kormányozza mások parancsa szerint a legyőzötteket, s ha ő nem lép fel igénnyel, hogy miképp élvezze jogait a római nép, a római népnek sincs joga őt hatalmának gyakorlásában akadályozni. Az Aeduusok harci kockára tették szerencsájüket és fegyvert ragadtak, s miután legyőzettek: adófizetők lettek. Ha évi tartozásaikat pontosan fogják lerövíni, ne tartsanak a megtámadástól se ő, se a frigyártásaik, de ha nem: úgy a római nép barátsága nem fog rajtuk segíteni. Am ha Caesar nem fogja megtorlatlanul hagyni az Aeduusok sérelmeit, jegyezze meg magának, hogy Ariovisttal öveszte nélkül meg senki sem tűzött össze, s meg fogja tudni ő is, mit bírnak végbevinni azok a germán csapatok, melyek tízezer esztendő óta nem laktak tető alatt.»

Épp ily férfias volt a Maas és Mosel között lakó germánok válsága is, melyet Caesar fenyegetéseire adtak. «Ők — úgymond — nem

akarnak a római nép ellen háborút kezdeni, de ha kényszerítik őket: elfogadják. Mert a germánok őseik szokása szerint nem könyörögni, hanem szembezállani szoktak azokkal, a kik ellenük harczra kelnek. Ők ugyan tágitottak a svékek előtt, a kik a leghatalmasabbak a germánok között, s a kikkel a halhatatlan istenek sem mérkőzhetnek, de rajtuk kívül nines e földön más nép, a melyől ők rettegjenek.»

Mintha csak a mai németek ajkáról hangzottak volna el ezek a szavak, azzal a kivétellel, hogy ők még a svékektől sem félnek, csupán az Istentől.

Hasonló harciatlanságot tanusítottak a gallok akkor, mikor Attila támadta meg országukat. A hun király hadai minden ellenállás nélkül foglalták el az északi részeket. Felperzselték az egész Szajna vidéket, bevették az összes nagyobb városokat, többek közt Arrast, a melynek birtokáért most oly elkésredett küzdelem folyik, elhatoltak egészen a tengerig s aztán fordultak dél felé. Egész Lyonig nyomultak előre s a gallok nem álltak velük szembe sehoh. Ekkor is csak könyörögni tudtak. A história fentartotta Avitus nevű előkelő gall férfinak könyörögését, a melylyel rávette a vizigótok királyát, Theodorikot, hogy mentse meg Galliát. Ezek a gótok, továbbá Aëtius római vezér Itáliából hozott légión s a Rajna és Neckar mellékéről segítségül érkezett frankok állották útját Attilának, s ők vívták ellene a katalauni csatát.

De akármily harciatlank voltak is a gallok, botorság volna azt állítani, hogy utódaik a francziák is ilyenek. A mai nemzedék határozottan bátor s ilyenek voltak elődeik is a középkorban s Napoleon harcaiban.

Az átalakulás valószínűleg ama gyakori vérkeresztkezés folyamán ment végbe, a melynek következtében a mai francia nemzet kialakult. S ebben a vérkeresztkezésben éppen a germánoktól örökölhették a legkiválóbb harci tulajdonságokat.

Már fentebb mondtuk, hogy Franciaország északi részének lakossága germán eredetű. Az ország közepét az V-ik században a nyugati gótok szállották meg — tehát szintén germán törzs, — s összekeveredtek az őslakossággal. A normanok a nyugati partvidéket foglalták el, s a legnagyobb hadierőket hagyták utódaikra. Nagy Károly birodalmának alapítói pedig szintén a germánok egyik törzse volt, a frankok, a kik a nemzet nevét is adták.

Igaz ugyan, hogy maguk a francziák szeretnek büszkélkedni a római vérell, mely erükben folyik, de egészen világos, hogy kevés hozzá a joguk. Egyes római lovagok megszoktak volt ugyan telepedni a légiónk által elfoglalt tartományokban, de nagyobb számú római nép, mely befolyással lett volna a vérkeveredésre, se Galliában nem szállott meg, sem más tartományokban. Maguk a légiónk is, melyek a helyőrségeket képezték, csak kisebb részükben voltak római származásúak, sőt még itáliai eredetűek sem, azokat a világ mind a négy részéből toborozták. A rómaiak csak a francia nyelv kialakulására voltak döntő hatással, de épp oly kevésbé származtak tőlük a francziák, mint akár a németek.

A GORLICZEI TEMPLOM, MELYET AZ OROSZOK TŰZÉRSÉGI MEGFIGYELŐ HELYŰL HASZNÁLTAK.

Dr. Fischer Alfréd felvétele.

A SAJTÓHADISZÁLLÁS TAGJAI EGY HADTÁP-ÁLLOMÁSON.

HADTÁP-ÁLLOMÁS EGY HATÁRSZOROS TETEJÉN.
A DÉLNYUGATI HADSZINTÉRRŐL.

RÉSZLET AZ ISONZÓ ÉSZAKI RÉSZÉBŐL.

TEHERHORDÓ LOVAK EGY HÁGÓN KERESZTÜL VONÚLNAK.
A DÉLNYUGATI HADSZINTÉRRŐL.

OROSZOK ÁLTAL ÖSSZELŐTT RUTÉN TEMPLOM BELSEJE. — Balogh Endolf, a harcstérre kiküldött munkatársunk felvételei.

EGY BOMBA TÖRTÉNETE.

Lengyel regény az 1905-iki lengyel forradalmi mozgalmak idejéből. (Folytatás.)

Irta STRUG ANDRÁS.

— Hadd szállok le! Megyek az utamra. Egyedül jobb lesz nekem. Fáj a fejem a kocsirázástól! Állj meg! Figyszevszki, kedves barátom, kérlek!

— Micsoda? Kiment az eszed azon a lyukon, a melyet beleverték? Mit esőkolgatód a kezemet, te ostoba? Nem vagyok én pap!

— Nagyon hálás vagyok neked, akár az Úristennek magának.

— Ugyan hagy már. Nincs arra semmi ok. — En úgy félek! Jaj, de félek!

— Ne félj hát. A dolog végleg el van intézve.

— Nem fér a fejembe, hogy eleresztettek. Biztosan üldözni fognak...

— Megmondom neked az igazat, miért eresztettek el. Ma tudniillik nagy ünnep van náluk, legnagyobb patronusuk ünnepe és ezen a napon parancsuk van, hogy mindenkinek meg kell bocsátaniok.

— Ugyan, ne bolondozz velem. Micsoda patronus napja volna ma!

— A szent Browning napja, nagy ünnep a szociálistáknál.

Knoblak elhallgatott. Még egy félórát kocsiztak, aztán Figyszevszki megállott. Ezt mondta: — Itt a kerület határa. Látod a jelzőoszlopot?

— Látom, de mit jelentsen ez?

— Nohát, szállj le.

— Miért? Egészen össze vagyok törve, meg se tudok mozdulni.

Knoblak mindkét kezével belekapaszkodott az ülésbe és meredt szemmel bámult az erdőbe, a hol mintha mozgott volna valami. Egyszerre lönyerítés hallatszott az erdő széléről.

— Ment meg, pajtás! Ment meg, menjünk tovább.

— Látod, Knoblak, mennyivel jobb lett volna neked becsületet tolvajnak maradni a vásárokon a parasztok között, a helyett, hogy bele-

érted magadat a politikába. Látod, a politika kényes dolog. Mássz le, pajtás, mássz le! Helyben vagyunk. Innen már csak két lépés neked a mennyország. Viszontlátásra egy jobb világban. Száz rubelt vesztettem miattad és fölöslegesen koczakztattam a fejemet. Takarodj innen, pajtás. Megmondtam neked, hogy itt várnak rád. Hát azt hitted, te számár, hogy a párt emberei megkegyelmeztek neked?

Figyszevszki egy megbeszélte fütttyjelet adott és hirtelen fekete alakok tüntek fel a koci körül. Knoblak alig ordíthatott egyet, mert betörték a száját, zsákok dobták a fejére, levonszolták a kocsirol és bezipelték az erdőbe.

Figyszevszki a lovak közé esapott és elvágatott, hogy a kocsi kerekai zörögtek bele. Így vágatott vagy egy óra hosszat, nem ki-mélte a lovait és egyszer s mindenkorra megesküdt, hogy a pártot kerülni fogja, mint a pestist.

Nem használt neki. Néhány nappal később elfogták őt, a sógorát, Ster Simchát és az öt bátrak szervezetének még hat tagját. A hatalmas banda nimbusza egyszerre odalett. Mindenki álmélkodott, hogy ilyen példátlan elnyomatást ilyen sokáig el tudtak tűrni. Mindenki örült szíve mélyéig és diszérték a hatóságot, hogy végre valahára tette szánta magát. Csak Szuba úr, a bérlő sajnálta a banditákat.

A terhes és megalázó adó megszünt, a rendőrség új főnöke egyetértve a katonaság parancsnokával katonákat küldött szét az egész kerületen keresztül-kasul — és csak ezóta estek gyakran utonállások az utcákon és rabló-támadások a tanyák ellen.

XI.

Mikor Vesziezki estefél Varsóba érkezett, a nagybátyjánál szállott meg, egy kis boltosnál az óvárosban és tudakozódott nála, mi újság. A nagybácsi, a ki számadásaival volt elfoglalva, nem sokat beszélt, csak azt a véleményét nyilvánította, hogy a forradalomnak vége van. Úgy látszott, sem nem szomorkodik e miatt, sem nem örül neki.

— Úgy van, a hogy van. És úgy lesz, a hogy

lenni kell. Itt nem segíthet sem ember, sem párt. Minden a világon magától megy. Nem tudom, mit tanácsoljak neked, öcsém. Legjobb, ha mulatsz itt egy kicsit, elmegy a színházba, a cirkuszba, keressz magadnak egy csinos lányt és aztán hazamegy, mielőtt valami bajod esnék. Ha sokáig mutogatod magadat itt, előbb-utóbb elesipnek az utcán.

— De hát miért? Hiszen engem itt nem ismer senki.

— Miért? Semmiért. Egyszerűen, mert olyan vagy, a milyen.

— Mit hallani Jozekról? Most is ott lakik, a hol azelőtt?

— Átköltözött a városházára, onnan pedig a várban vett ki lakást.

— De hát miért? Hiszen soha nem vett részt semmiben.

— Épen azért, mert semmiben sem vett részt. Az egyiket azért fogják el, mert a párt-hoz tartozik, a másikat, mert nem tartozik hozzá. Most ez a divat.

— Hát Robaczovka néni hogy van?

— Hát csak megvan. Csak épen hogy Károly Paviakban ül, Vladimir pedig Bresztben.

— Ezek aztán újságok! Ilyen naplopók — de titokban bizony csináltak valamit...

— Igen, a mit mindig csináltak: Kari szaladgált a lányok után, Vladimir pedig kártyázott. Most ezért is kalitkába lehet jutni.

— A végén még majd magát is bedutyízzák, azért, mert az üzletével veszködik.

— Alighanem. De egyelőre még nem. Most a többi kereskedő van soron: a szappanosok, kötélárulók — az élelmiszerekig még nem jutottak. Mindennek megvan a maga rendje.

Reggeltől estig járt Vesziezki a városban. Már kilencz órakor egy boltban volt az arany-utcában, kérdezősködött «Kázmér úr» után, mondta a megbeszélte jelszót: hogy Vojdalinszka asszony visszajött-e már a nyaralójából.

Kázmér úr, egy kis sovány emberke, bágyadt szemmel nézett rá, ironikusan mosolygott és ezt kérdezte:

— Mit jelentsen ez?

— Hiszen ön a Kázmér úr!

A HÁBORÚ NAPJAI.

— Igen, ez a nevem.
— Tehát azt kérdelem, hazajött-e már Vojdalinszka asszony a nyaralójából?
— Ezt már mondta egyszer. Nem ismerek semmiféle Vojdalinszka asszonyt. De fölteszem, hogy visszatért már nyaralójából. Hiszen márcziusban vagyunk. De hát mit akar maga tulajdonképen?

— De hisz önnél van az aliroda!
— Aliroda? Micsoda az?

— Hiszen ön a Kázmér úr?
— Az vagyok, az ördög vigye, de öt hónap óta nem vagyok már az. Ez minden, a mit mondhatok.

— Hogy-hogy?
— Hát úgy!

— Hagyjuk hát a tréfát máskorra. Okvetlenül kell ma valakit látnom a választmányból.
— Nem értek ebből egy szót sem és kérem, hagyjon most már békében.

— Ügylátszik, itt megváltozott valami, hiszen ön nem hisz nekem. Értem én azt, de tessék tekintetbe venni a helyzetemet: messziről jövök a vidékről és fontos ügyben. Nagyon fontos ügyben. És nem tudok címet...

— Hja, ebben én nem segíthetek. Nem értek egy szót sem abból, a mit beszél.

— Hát legalább nevezzen meg valakit!
— Sziveskedjék Vojdalinszka asszonyhoz fáradni. Biztosítom róla, hogy már rég hazajött a nyaralójából.

Vesziczki dühösen és megütődötten állt ott.

— Hja, ha estig áll is így itt — szölt nyugodtan Kázmér úr. Vesziczki azonban ekkor már káromkodva bevágta maga mögött az ajtót.

Kázmér úr még sokáig állott a boltaszta mögött, jogos haragtól reszketve. E miatt a buta vidéki aliroda miatt kellett a boltjának három, a lakásának pedig négy házkutatást kiállani. Kétszer vitték őt a városházára és szabaddulása minden alkalommal ötven rubeljébe került készpénzben és ugyanannyiba árukban.

(Folytatás következik.)

Julius 15. Orosz hadszínterünkön a helyzet nem változott. A Dnyeszter mentén Nizniotól lefelé a folyó északi partján több helyütt csapatainkra eredményes harcok fejlődtek. A németek a Nyementől délre elfoglalták Franciszkovót és Osovát, bevettek és megtartottak több orosz előállást. Suvalkitól északnyugatra az olaszok magaslatokat rohammal elfoglalták. Kolnótól délnyugatra Krusa falut elfoglalták, ugyszintén az ettől délre és keletre a Tarlak-lipinki vonaltól délre levő ellenséges állásokat, 2400 foglyot ejtettek. Prasznyisz vidékén elfoglaltak több ellenséges vonalat s megszállották Prasznyisz várost is. A nyugati harcztéren Souchez vidékén, a Champagneban Beau-Séjour majortól északnyugatra sikertelen francia támadások; az argonni erdőben meghiusultak a francziák kísérletei a tőlük elfoglalt állások visszahódítására. Az ekkeseredett, sok lőszer-pazarlással járó harcztékban a németek 3700-nál több francziát elfogtak. Az Argonneoktól keletre és a Bois de Prétreben is hasztalan próbáltak támadni a francziák. Az olasz harcztéren az olaszok ágyúznak a doberdói fensík ellen. Több gyalogsági támadásukat, kivált Straussina és Polazzo közt nagy veszteségeik közt visszaverték.

Julius 16. A Dnyeszter mentén tovább harcolunk. A folyó északi partján előrenyomult csapatainkat az oroszok hasztalan kísérlették meg ellentámadásokkal visszavetni. 1300 oroszot elfogtunk. Sokal tájkán mindkét részről élénkebb harzi tevékenység kezdődött, több támaszpontot rohammal elfoglaltunk, így Sokal mellett a Bernát-kolostort is. A németek Popeljanjnyól északra átkeltek a Windau folyón keleti irányban. Kolnótól délnyugatra és Prasznyisztól délre győzelmes harcok közt előbbre haladtak. A nyugati harcztéren Souchez körül elvesztették a temetőtől délre levő lövészárkuk egy részét. A francziák újra megismételték kísérleteiket az Argonneokban elvesztett hadállásaik visszaszerzésére, de minden támadásuk meghiúsult. Junius 20-ika óta a németek az Argonneokban és az erdőből nyugatra sikerrel harcoltak, a foglyok száma 7100-nál többre emelkedett. Az olasz harcztéren úgy a tengermelléki arcvonalon, mint a karinthiai határon az olasz tüzéség fokozottabb tevékenysége észlelhető. A Dolomitok arcvonalán több olasz zászlóalj támadását nagy veszteségeikkel visszavertük.

Julius 17. A Visztula és Bug között nagy terjedelmű harcok kezdődtek, melyek a szövetségesekre kedvezően folynak. A németekkel legszorosabb kötelékben harcoló hadtestünk Grabiovecztől nyugatra hétszerezes roham után kiragadott az ellenség kezéből egy fontos támaszpontot és behatolt az ellenség főállásába. Krasznosztától délnyugatra németek áttörték az orosz vonalakat. A felső Bisztricia mentén és Kraszniktól északra csapataink elfoglalták az oroszok előállását. A Visztulától nyugatra is újból sikeresen megkezdtek az offenzívát. Mintegy 6400 a foglyok száma. A németek keleti hadszínterén a Hindenburg tábornagy fővezérlete alatt néhány napja megkezdett offenzíva nagy eredményekre vezetett. Below gyalogsági tábornok hadserege, a mely július 14-én Kurschany mellett és attól északra a Windau folyón átkelt, folytatta győzelmes előnyomulását. A német lovasság több ízben elűzte az ellenséges lovasságot. 11 tiszt és 2450 főnyi legénység foglyul esett, 3 ágyút és 5 gépfegyvert zsákmányoltak. Az elfogott tisztek között van a 18. orosz lövészedred parancsnoka is. Gallwitz tüzéségi tábornok hadserege a Mlavától délre és délkeletre levő vidéken megtámadta az oroszok állását, a melyet márczius eleje óta az új kor erődítési művészetének minden eszközével meg erősítettek. Fényesen keresztülvitt rohammal a hadsereg áttört és elfoglalta Prasznyisztól északnyugatra és északkeletre az ellenségnek három egymás mögött lévő vonalát és elérte Dzielint és Lipát. A mindkét helyről kiinduló nyomás alatt megrendült és újból megtámadott oroszok Prasznyisz kiürítése után július 14-én a Czehano és Krasznosiel között régóta előkészített és kiépített hátsó védelmi vonalra hátráltak. Az ellenséget keményen üldöző német csapatok már július 15-én megrohanták és Bzielonától délre 7 kilométernyi szélességben áttörték ezt az állást is és az ellenséget visszavonulásra kényszerítették. A támadókat Scholz tüzéségi tábornoknak az ellenséget Kolnó felől üldöző csapatai támogatták. Tegnap óta az oroszok a Pissa és Visztula közti egész arcvonal hosszában a Narv felé vonulnak el. Ezekben a napokban Gallwitz tábornok hadseregénél 88 tisztet és 17,500 főnyi legénységet fogtak el, 13 ágyút (kétük egy nehéz ágyút), 40 géppuskát és 7 aknavetőt zsákmányoltak; Scholz tábornok hadseregénél a zsákmány 2500 foglyra és 8 géppuskára emelkedett. A nyugati harc-

HADBIRÓSÁG.

SÁNDOR JÁNOS BELÜGYMINISZTER ÉS BÁRÓ GHYLLÁNY IMRE FÖLDMIVELÉSÜGYI MINISZTER FELVIDÉKI KÖRÜTJUKON A ZBORÓI RÁKÓCZI-KASTÉLY UDVARÁN.

Vendély Desző felvétel.

tér számos helyén kölcsönös az ügy és aknázás. Az olasz harczerén a július 16-ra virradó éjjel ismét visszaverték az olaszoknak a doberdói fensík elleni több előretörését.

Julius 18. A harc a Visztula és Bug közt folyik, az oroszok szívesen ellenállnak, több helyen kézítésre került a dolog, mielőtt állásaikat feladták. A Bugnál Sokal vidékén csapataink az ellenséget makacsul védett helyeségek egész sorából kiűzték, Krasznosztav városát és a Zolkievától északra fekvő magaslatokat németek elfoglalták. A szövetségesek a Visztulától nyugatra is támadnak. Siemától északra a Visztula és Bug közötti terület s az ellenség ennek a nyomának engedve kiüríti a Visztula és a kieleze—radomi vasút közötti állásait. Most is több ezer a foglyok száma itt is, a Visztula és Bug között is. A németek keleti harczerén Below tábornok hadseregének részei az oroszoknak sietve harcbevitt erősítéseit Auznál megverték, elragadták tőlük 3620 foglyot, 6 ágyút és 8 gépfegyvert és most keleti irányban üldözik őket. A hadsereg egyéb részei Kursanytól északra harcra lépnek; a helységeit keletre rohammal elfoglalták a legelő ellenséges állást. A Pissa és Visztula között az oroszok folytatják visszavonulásaikat. Scholz és Gallwitz tábornokok csapatai sarkukban vannak. A hol az ellenség előkészített állásaiban meg ellenállott, ott megtámadták és megverték. Így támadták meg Scholz tábornok csapatai Poremba, Wyk és Ploszczye helységeket. Gallwitz tábornok hadseregének köteleibe tartozó ezredek áttörték a miodziatovo—karnievi erősen kiépített állást. A foglyok száma jelentékenyen növekedett. További 4 ágyút zsákmányoltak. A Piliczától északra egész a Visztuláig az oroszok szintén visszavonuló mozdulatokba kezdtek. A nyugati harczerén a souchezi temetőben és Lotharingában francia támadásokat visszavertek, az argonnei erdőben megjavították a birtokukba vett vonalat. Az olasz harczerén az ágyútüz az összes arcvonalakon tart. A Col di Lana ellen intézett több gyengébb támadást az ellenség súlyos veszteségeivel visszautasítottuk. Az Adriában Raguzától délre tengeraltjáróink egyike megterpedt és elsüllyesztette a Giuseppe Garibaldi olasz cirkáló, a mely 15 perc alatt elsüllyedt.

Julius 19. A szövetségesek offenzívája Lengyelország és Volhyniában tegnap tovább folyt. A Visztulától nyugatra az Iznakánál harcok. Itzától északnyugatra osztrák-magyar csapatok elfoglaltak néhány ellenséges állást. A Krasznosztavtól nyugatra emelkedő magaslatokon a német csapatok

kemény harcok között diadalmasan nyomultak előre. Kierbieszov és Graboviecz között osztrák-magyar ezredek, csatlakozva a német erőkhez, az északon át is tartó, több ízben kézítésre megnyitották az utat az ellenséges magaslati állásokba. Itt 3000 foglyot jutott vitézeink kezére. Sokaltól északra és délkeletre változó harcok után észak-morvaországi, sziléziai és nyugat-galicziai Landwehr a Bug keleti partján megvetette lábát. Kirchbach lovassági tábornok parancsnoksága alatt álló erők itt 12 tisztet és 1700 főnyi legénységet fogtak el és 5 géppuskát zsákmányoltak. Azok a síkerek, a melyeket a szövetségesek ilyképen 18-án az egész arcvonalon kivittak, megrendítették az ellenség ellenálló erejét. Bár az oroszok a legutóbbi napokban minden elérhető erősítéseket harcra vonták, nem tudtak tovább helytállani, az e hó nap 18-áról 19-ére virradó éjjelen az egész arcvonalon megkezdtek a visszavonulást és a győzelmest szövetséges seregeknek átengedték a harcmezéket. Kelet-Galicziában a helyzet általánosságban változatlan maradt. Dnyeszter-fronton csak Zaleszczykától lefelé volt ismételt makacs ellenséges támadások célpontja. Az oroszok 7—8 sorban nyomultak előre. Az első sor látszólag fegyvertelen volt és mintha meg akarná magát adni, felemelt kézzel közeledett. Az ellenséges támadás tüzünkben borzalmas veszteségek mellett összeomlott. Magától érthető, hogy a mint ezt hasonló körülmények között a jövőben is tenni fogjuk, a látszólag fegyvertelen támadókra tüzelünk. A németek keleti hadszínterén Tuckumot és Schiuxot elfoglalták, Windaut megszállták. Az Altauznál megvert ellenség üldözése közben elérték a Holzumberge körül és attól északra eső vidéket. Mitautól nyugatra az oroszok tartják egyik előre elkészített állásukat. Popeljanytól és Kursanytól keletre harcok. A Pissa és Skva között az oroszok kiürítették állásaikat, melyeket a németek többszörösen áttörték és a Narev felé visszavonultak. Gallwitz tábornok hadserege tovább előnyomult s most Ostrolenka—Novogeorgievsktól délnyugatra a Narev vonalán áll. A hol az oroszokat nem védik erősegek és hidók, ott a Nareven át máris visszavonultak. A foglyok száma itt 28,800-ra emelkedett. Lengyelországban is a Visztulától és a Piliczától nyugatra az oroszok tovább vonulnak vissza kelet felé. Az olasz harczerén, a görzi grófságban tegnap újabb nagyobb harcok kezdődtek. Az olasz tüzéség korán reggel mindenféle kaliberű ágyúval megkezdte a tüzelést a doberdói fensík szélé és a görzi hidó

ellen. A tüzelés hevesége dőlben a legmagasabb fokot érte el. Ekkor az erős gyalogság a fensík egész szélé ellen támadásba indult. Makacs, az északon át is tartó, több ízben kézítésre megnyitották az utat az ellenséges magaslati állásokba. Itt 3000 foglyot jutott vitézeink kezére. Sokaltól északra és délkeletre változó harcok után észak-morvaországi, sziléziai és nyugat-galicziai Landwehr a Bug keleti partján megvetette lábát. Kirchbach lovassági tábornok parancsnoksága alatt álló erők itt 12 tisztet és 1700 főnyi legénységet fogtak el és 5 géppuskát zsákmányoltak. Azok a síkerek, a melyeket a szövetségesek ilyképen 18-án az egész arcvonalon kivittak, megrendítették az ellenség ellenálló erejét. Bár az oroszok a legutóbbi napokban minden elérhető erősítéseket harcra vonták, nem tudtak tovább helytállani, az e hó nap 18-áról 19-ére virradó éjjelen az egész arcvonalon megkezdtek a visszavonulást és a győzelmest szövetséges seregeknek átengedték a harcmezéket. Kelet-Galicziában a helyzet általánosságban változatlan maradt. Dnyeszter-fronton csak Zaleszczykától lefelé volt ismételt makacs ellenséges támadások célpontja. Az oroszok 7—8 sorban nyomultak előre. Az első sor látszólag fegyvertelen volt és mintha meg akarná magát adni, felemelt kézzel közeledett. Az ellenséges támadás tüzünkben borzalmas veszteségek mellett összeomlott. Magától érthető, hogy a mint ezt hasonló körülmények között a jövőben is tenni fogjuk, a látszólag fegyvertelen támadókra tüzelünk. A németek keleti hadszínterén Tuckumot és Schiuxot elfoglalták, Windaut megszállták. Az Altauznál megvert ellenség üldözése közben elérték a Holzumberge körül és attól északra eső vidéket. Mitautól nyugatra az oroszok tartják egyik előre elkészített állásukat. Popeljanytól és Kursanytól keletre harcok. A Pissa és Skva között az oroszok kiürítették állásaikat, melyeket a németek többszörösen áttörték és a Narev felé visszavonultak. Gallwitz tábornok hadserege tovább előnyomult s most Ostrolenka—Novogeorgievsktól délnyugatra a Narev vonalán áll. A hol az oroszokat nem védik erősegek és hidók, ott a Nareven át máris visszavonultak. A foglyok száma itt 28,800-ra emelkedett. Lengyelországban is a Visztulától és a Piliczától nyugatra az oroszok tovább vonulnak vissza kelet felé. Az olasz harczerén, a görzi grófságban tegnap újabb nagyobb harcok kezdődtek. Az olasz tüzéség korán reggel mindenféle kaliberű ágyúval megkezdte a tüzelést a doberdói fensík szélé és a görzi hidó

ellen. A tüzelés hevesége dőlben a legmagasabb fokot érte el. Ekkor az erős gyalogság a fensík egész szélé ellen támadásba indult. Makacs, az északon át is tartó, több ízben kézítésre megnyitották az utat az ellenséges magaslati állásokba. Itt 3000 foglyot jutott vitézeink kezére. Sokaltól északra és délkeletre változó harcok után észak-morvaországi, sziléziai és nyugat-galicziai Landwehr a Bug keleti partján megvetette lábát. Kirchbach lovassági tábornok parancsnoksága alatt álló erők itt 12 tisztet és 1700 főnyi legénységet fogtak el és 5 géppuskát zsákmányoltak. Azok a síkerek, a melyeket a szövetségesek ilyképen 18-án az egész arcvonalon kivittak, megrendítették az ellenség ellenálló erejét. Bár az oroszok a legutóbbi napokban minden elérhető erősítéseket harcra vonták, nem tudtak tovább helytállani, az e hó nap 18-áról 19-ére virradó éjjelen az egész arcvonalon megkezdtek a visszavonulást és a győzelmest szövetséges seregeknek átengedték a harcmezéket. Kelet-Galicziában a helyzet általánosságban változatlan maradt. Dnyeszter-fronton csak Zaleszczykától lefelé volt ismételt makacs ellenséges támadások célpontja. Az oroszok 7—8 sorban nyomultak előre. Az első sor látszólag fegyvertelen volt és mintha meg akarná magát adni, felemelt kézzel közeledett. Az ellenséges támadás tüzünkben borzalmas veszteségek mellett összeomlott. Magától érthető, hogy a mint ezt hasonló körülmények között a jövőben is tenni fogjuk, a látszólag fegyvertelen támadókra tüzelünk. A németek keleti hadszínterén Tuckumot és Schiuxot elfoglalták, Windaut megszállták. Az Altauznál megvert ellenség üldözése közben elérték a Holzumberge körül és attól északra eső vidéket. Mitautól nyugatra az oroszok tartják egyik előre elkészített állásukat. Popeljanytól és Kursanytól keletre harcok. A Pissa és Skva között az oroszok kiürítették állásaikat, melyeket a németek többszörösen áttörték és a Narev felé visszavonultak. Gallwitz tábornok hadserege tovább előnyomult s most Ostrolenka—Novogeorgievsktól délnyugatra a Narev vonalán áll. A hol az oroszokat nem védik erősegek és hidók, ott a Nareven át máris visszavonultak. A foglyok száma itt 28,800-ra emelkedett. Lengyelországban is a Visztulától és a Piliczától nyugatra az oroszok tovább vonulnak vissza kelet felé. Az olasz harczerén, a görzi grófságban tegnap újabb nagyobb harcok kezdődtek. Az olasz tüzéség korán reggel mindenféle kaliberű ágyúval megkezdte a tüzelést a doberdói fensík szélé és a görzi hidó

most már nagy heveséssel a görzi hidó ellen is intéztek, tegnap és a mára virradó éjszaka megint eredménytelenek maradtak. A hidónak délig tartó erős tüzéségi lövetése után a 11. olasz gyaloghadosztály ittas csapatokkal megtámadta a podgorzi szakaszt. Az ellenség helyenként fedezékeinkbe nyomult, de onnan ismét kivetítettük. Újabb tüzéségi előkészítés után délután négy órakor második támadás következett, a melyet esti nyolcz óra szintén visszavertünk. A doberdói fensík széléért a küzdelem elkeseredetten tovább folyik. Tegnap délután vitéz magyar honvédek visszavertek egy erős támadást, a melyeket az ellenség Sdraussina mellett levő állásaik ellen intézet. Itt az olaszoknak három további tömegtámadása is összeomlott. Ép így meghiusult minden előretörésük a polazói, redipugliai és vermiglianoi fensíkszegegy ellen, valamint a Monte Cosich (Monfalconetól északra) ellen intézett támadásuk. A fedezékeibe visszazönlő ellenség mindenütt súlyos veszteségeket szenvedett. A közép-ső Isonzó mentén, a Krn vidékén és a karinthiai határon a tüzéségi harcok még tartanak. A Krntól délre eső területen az alpi csapatoknak két heves támadását visszavertük. A már említett Kreuzberg-vidéki ütközésekben az olaszok több mint 200 halottat és körülbelül méggyezser annyi sebesültet vesztek. Ezzel szemben ottani összes veszteségünk 42 ember volt. A Sluderbachtól délre levő állást csapataink ismét visszafoglalták. Gyengébb olasz erőknek a Col di Lana ellen intézett újabb támadása kudarcot valott, úgy mint minden előző.

Julius 22. Az ellenség Cholmtól Lublinon keresztül Ivangorodba vezető vasutól délre ismét állást foglalt. Makacs ellenállása ellenére sikerült a szövetséges haderőknek az ellenség arcvonalát több ponton áttörni. Rozanánál az Arz-hadtest német zászlóaljakkal egyesülten utat tört az ellenséges vonalakba. A Biscupicétől délnyugatra a németek az oroszokat éjjel visszavonulásra kényszerítették. A Bisztricza és Visztula közt József Ferdinánd főherceg hadserege erős ellenállásra talált. Csapataink Borzechovtól két oldalt elkeseredett kézi tusában szibériai ezredekől elragadták szívesen védelmezett állásaikat. Ez a hadsereg tegnap 30 tisztet és 6000 főnyi legénységet fogott el és 9 géppuskát zsákmányolt. A Visztula és Pilicza között folytattuk az üldözést. Német Landwehr Zvolentól északkeletre áttört az ivangorodai hidó előállítását. A csatlakozó részekért még folyik a harc. Kelet-Galicziában Sokalnál ismét heves harc fejlődött. A németek keleti hadszínterén az ellenség Popeljanytól és Kursanytól keletre előre-

nyomuló németek elől visszavonul. Savletől nyugatra rohammal elfoglalták és megszállták az utolsó ellenséges sánczot és az üldözést keleti irányban folytattuk. A Dubissa mellett Rossienjétől keletre a németek egyik támadása áttört az orosz vonalánál. Az ellenség itt is hátrált. A mariampol—kovnoi országtól délre egy német előretörés Kierkieryski és Janovka falvak elfoglalását eredményezte. Három egymás mellett fekvő orosz állást elfoglaltak. Ugyancsak teljes sikerrel járt a német landwehr támadása, a melyet Novgorodtól északra még védett ellenséges állások ellen intézett. Az oroszok 2000 foglyot és két géppuska visszahagyásával meghátráltak. Tovább délre a Narev mellett a rozari előállítás egy erős művét rohammal elfoglalták. 560 oroszot elfogtak és három géppuskát zsákmányoltak. Az ellenség e folyó mentén makacs ellenállást kísérel meg. A rozari, pultuski és novogeorgievszki hidóállásokból sietve összehozott csapataival intézett kétségbeesett ellentámadásai meghiusultak. Az oroszok súlyos veszteségeket szenvedtek. 1000 foglyot maradt német kezén. A blonie—grojezci állás az ellenségnek csak rövid megállást engedett. Az oroszok a minden oldalról erősödő nyomás kényszere alatt Grojezctől nyugatra megkezdtek erősítéseik feladását és kelet felé kezdtek visszavonulni. A nyugati harczerén az Argonneokban és a Vogegekben Münster mellett voltak hevesebb harcok, a francziák támadásait mindkét helyen meghiusították. Az olasz harczerén Görz vidékén az olaszok tegnap is folytatták általános támadásaikat. A doberdói fensík szélén és a görzi hidónál egész napon át dult a esata. Este sikerült az ellenségnek a Monte San Michelét (Sdraussinától keletre) elfoglalnia. Ezt a magaslatot ma reggel Boog vezérőrnagy eddig visszatartott erőkkkel visszafoglalta. Sdraussinától délkeletre csapataink nagy szívóssággal tartják állásaikat. A Sagradtól keletre fekvő Rom magaslat felől intézett oldaltámadás végül itt is visszavetette az olaszokat; nagy veszteségek mellett menekültek a fedett területekre. Mivel csapataink a fensík egész délnyugati szélét is szilárdan tartották és a görzi hidónál minden ellenséges támadást véresen visszavertek, az olaszoknak oly rettenetes áldozatokkal megfizetett erőfeszítései ismét eredménytelenek maradtak. A többi partvidéki arcvonalon viszonylag nyugalom volt. A karinthiai határon nem történt lényeges esemény. Schluderbachtól keletre három ellenséges zászlóalj támadást intézett Monte Piano ellen. Visszavertük őket. Visszazönlötték és elvesztették állományuknak kétharmad részét.

Noémi fia. Szemere György regénye mult heti számunkban befejeződött, mai számunkban új regény közlését kezdjük meg. Szerzője Laczó Géza, egyike a legkiválóbb tehetségeknek ifjabb írónk között, a ki novelláival és Zrinyi a költő életét tárgyaló nagyarányu regényével igen komoly figyelmet keltett nemcsak az írók, hanem a közönség körében is. Új regényének címe: Noémi fia. A magyar színész-életből mond el fordulatokban gazdag, érdekes történetet; egy sereg zenekár átérett és pontosan megfigyelt alakot véletlen a vidéki és a fővárosi magyar társadalomból. A magyar színész sorsát, küzködését, nyugtalan vándorlását, szenvedéseit, föllendüléseit és ellankadásait még alig írta meg valaki oly eleven képekben, — a regény, bizony hisszük, szerzőjénél és tárgyánál fogva valószínű felfedezés számba fog menni olvasóinknak.

A Jó Pajtás, Sebők Zsigmond és Benedek Elek képes gyermeklapja, július 25-iki számába Benedek Elek és Fövenyessy János írt verset, Madarassy Erzsébet elbeszélést, Sebők Zsigmond folytatja Tamássy Irénke című regényét, Elek nagyapó mesét mond, egy fiatal olvasója a lapnak, Ujlaki Miklós ügyes czikkben mondja el tavalyi nyaralása történetét, Zsiga bácsi mulatságos mókát írt, Faragó Jenő folytatja Mihályka című új regényét. A regények, szerkesztői izenetek egészítik ki a szám gazdag tartalmát. A Jó Pajtás-t a Franklin-Társulat adja ki, előfizetési ára negyedeve 2 korona 50 fillér, félévre 5 korona, egész évre 10 korona, egyes szám ára 20 fillér. Mutatványszámot kívánatra küld a kiadóhivatal. (IV. ker. Egyetem-utca 4.)

HALÁLOZÁSOK.

Hósi halált haltak: Huszti SÁROSY László, a 7-ik honvéd huszárezred őrnagya a bukovinai Dobronoutz község mellett viroit ütközetben. — BARTSCH ARNOLD, 101. gyalogezredbeli százados, a kit a király a III. osztályu hadiékítményes katonai érdemkeresztvel tüntetett ki, a harczerén szerzett sebei következtében a lembergi hadikórházban. — GERÉBY PÁL, debreczeni nagybirtokos,

LOHR Mária (KRONFUSZ) Főlk: II. Fő-u. 27. IV. Ekk-u. 6. Győr és FŐZLET: Kecskeméti-u. 14. VIII. Rákóczi-u. 4. VIII. Törz-kürt 39. Andrássy-ut 16. VIII. József-kr 2. Telefon: József 2-37.

Erzsébet királyné Sósüirdő Budapest, I. Kelenföld. Női hajkórnál elsőrendű győgyjavallat. — Kétféle könyv, teljes komforttal berendezett szobák, árnyas, 38 holdas park. Terveze, villanyvillágítás, fürdők és szobáknál a háboru tartamára telem kedvezmény. Felvilágosítással szolgál az igazgatóság. Telefon 46-84.

Esterházy GRÓF ESTERHÁZY FERENC uradalmi pezsgőgyára, Tata. LAKODALMAS édes (demi sec) ALDOMAS... savanykás (sec) BILLIROM... száraz (Extra dry) VIN NATURE... igen száraz. Vezérképviselet és raktár: Grósz Bernát, Budapest, V. ker., Rudolf-rakpart 8. sz. Telefon 14-38.

Margit-Crème a főrangú hölgyek kedvenc szépség szerze, az egész világon el van terjedve. Pírátlan hatása szerencsés összehatásban rejlik, a bőr azonnal felvessz és kiváló hatása már pár óra lefolyása alatt észlelhető. Mivel a Margit-crémét utánozzák és hamisítják, tessék eredeti védjegyvel ellátott dobozt elfogadni, mert csak ilyen készítményért vállal a készítő mindennemű felelősséget. A Margit-crème ártalmatlan, zsírtalan vegytiszta készítmény, amely a kifőldőn nagy feltűnést keltett. Ára 1 koronára. Margit-szappan 70 fill. Margit-póder 1 K 20 fill. Gyártja Földes Kelemen laboratoriuma Aradon. Kapható minden gyógyszerben, illatszert- a drogu-üzletben.

RENDELÉSNE! SZIVESKEDJÉK LAPUNKRA HIVATKOZNI.

Pénzét visszafizetem, ha törkömnyedéseit a tyuszkem-szemölcs «Hibabizalom» 3 nap alatt teljesen szűk, győztesít ki nem írja. Ezekre menő hála- és köszönőiratok. Ára tégelyenként 1— koronára 3 tégely 2-50 e Riaművek, Kassa I. Postafiók 12/30.

Iskolásgyerekek az előző okozta hajbetegségeket a pajtásoktól és iskolásgyerekektől legkönnyebben megkapják. A fejbőrnek és hajnak a „fekete fejű shampooon”-nal való rendszeres hetenként egyszeri mosása által a kártékony csirák melyek a hajhullást eredményezik, fejlődésükben megátallítanak és megsemmisülnek. A hajhullás megszűnik. Rendkívüli tisztításiértékén kívül megfizetheten „Shampooon a fekete fejfel” nagy desiniflikációs képessége. A haj korpatlanná, dúsá, fényessé válik és a haj természetes színe ismét jogaiba lép. „Shampooon a fekete fejfel” csomagonként csak 30 fillérbe kerül és mindenütt készletben van ibolyaállatban, kamillával (szőkéknek), kátránnyal (erős korpaképzésnél), tojással (gyér hajzatnál). Bevásárlásnál ügyeljünk a mellékelt védjegyre (fekete fej) és ne tévedessük meg magunkat valami felkínált káros vagy nagyon is kétes értékű utánzat által. Mindenütt kapható! Magyarországi vezérképviselet: Faiszl Ferenc, Budapest VI. Mozsár u. 12. Egyedüli gyáros: Hans Schwarzkopf G. m. b. H., Berlin N. 37.

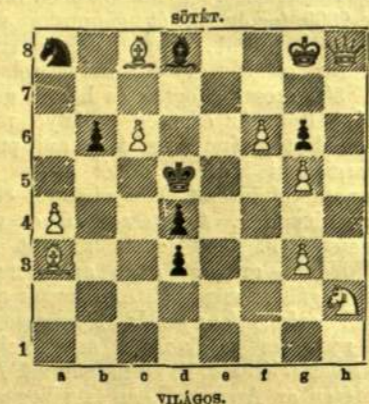
honvéd huszárfőhadnagy, az északi harctéren. — RESCH KÁLMÁN, a nagyszabású 23. honvéd gyalogezred főhadnagya, a galicziai csatákon. — VATTAY NÁNDOR, állami főmérnök, népfelkeltő főhadnagy, a harctéren szerzett betegségében, 39 éves korában, a budapesti Fehér-kereszt kórházban. — VÁJNÓCZKY FERENCZ, a 85-ik gyalogezred tartalékos hadnagya, a szatmárnémeti főgimnázium tanára, a Gródek alatt kapott sebei következtében, 29 éves korában, a budapesti Gondviselés hadikórházban. — Nagyjeszeni JESZENSZKY MIHÁLY, pénzügyi segédtitkár, tartalékos honvéd zászlós, a galicziai Kuczerovka község körül vívott ütközetben. — AGOSTON GYULA, a 69. gyalogezred zászlósa, a galicziai harctéren Wielkopolje falu mellett 22 éves korában. — Nemesköttesi SEVCSIK ISTVÁN, az 52-ik gyalogezred hadapródja, IV. éves műegyetemi gépészmérnök-hallgató 23 éves korában, az olaszok ellen vívott görzi nagy csatában. — SZENTIVÁNYI KÁROLY, a 21-ik honvéd gyalogezred hadapródjelölt őrmestere, 20 éves korában. — DR. ROLKO ELEMÉR, egyetemi tanárság hivatása teljesítése közben Przemysl városában. — GERLER KÁROLY orvostanhallgató, a 32-dik gyalogezred egyéves önkéntes szakaszvezetője a galicziai harctéren, mint egy egészségügyi osztag vezetője, hivatásának teljesítése közben, egy sebesült kötözése alkalmával ellenséges golyótól találva.

Elhunytak még a közelebbi napokban: SALACZ GYULA Arad városának 30 éven át volt polgármestere, 85 éves korában, Aradon. — OLLINGER ALKAIN GYÖRGY, Szent Benedek-rendi aranyismerés áldozópap, nyug. jóságkormányzó, 82 éves korában, Bakonybélben. — VENCZELL ANTAL, esztergomi prelátus-kanonok, 74 éves korában, Esztergomban. — SCHLETTER KÁROLY, 64 éves korában, Budapestben. — SOMOGYI PÁL, 62 éves korában, bécsi szanatóriumban. — TEMESVÁRY ADOLF, a jótékonyágáról ismert és köztisztelt álló magánzó, Budapestben. — HOLEK LÁSZLÓ csendőrnagy, 58 éves korában, Szabadkán. — DR. SÁRAY BERTALAN, técsői királyi közjegyző, 58 éves korában, Técsőn. — ÁRPÁSSY ISTVÁN hajóskapitány, a Dunagőzhajós Társaság irodafőnöke, a hajóosztási tanfolyam rendes tanára, 48 éves korában, Budapestben. — NAGY KÁROLY, székesfehérvári tanító és iparosinasiskolai igazgató, 48 éves korában, Budapestben. — BÖDY ISTVÁN, püspökbogárdi plébános. — DR. SÁRINGER JÁNOS, főgimnáziumi rendestanár, felavatott református lelkész, 44 éves korában, Kisujváson. ÖZV. ALFÁR JÁNOSNÉ, szül. Bárány Antonia

78 éves korában, Felsőmocsoládon. — SZOTÁR DEZSŐNÉ szül. szelefarmosi Podó Regina, 40 éves korában, Nagyszébenben. — SZÜCS JOLÁNKA, kővárhosszúfalusi állami óvodó, Szatmáron. — GAÁR JÁNOSNÉ, szül. Jungvirth Katalin, 82 éves korában, Budapestben.

SAKKJÁTÉK.

2962. számú feladvány Paluzie J.-tól, Barcelona.

Világos indul és a negyedik lépésre mattot ad.

2958. számú feladvány megfejtése Kujfers A.-tól.

Világos. Sötét. Világos. a. Sötét.
 1. Va 3-b4 Fe 1xb4! 1. --- b6xg5
 2. Bg5-f6! stb. 2. Vb4xg5 stb.
 1. --- Fe1xh4 1. --- Hg1-g3
 2. Vb4-c4 a (fonyogatos stb.) 2. Vb4xg5 stb.

Helyesen fejtették meg: A Budapesti Sakk-kör (Budapest). — Németh Péter (Csongor). — Hoffbauer Antal (Léptédr). — Kintz Bóbert (Fakert). — Székely Jenő (Győr). — Bácsi Péter (Budapest).

Szerkesztői üzenetek.

Vajudó tavaszi ígéret, stb. Bizonyos érdeklődéssel olvastuk a verseket: egyetlenkedések, hang és formabeli reminiscenciák mögött rejlik valami, a miből, ha egyszer előtér és kifejl, tehetség lehet. Előre hová. Ez a vers nem nekünk való. Katona-temetés. Bakalevél stb. Elég köznapi, semmit mondó versek, jól ismert motívumok összefüggései némi verselési ügyességgel.

EGYVELEG.

* Vésztény a tengeri hajókon. Ha a tengeri hajót utközben éjjel katasztrófa éri és süllyedni kezd, az életmentés munkáját majdnem lehetetlenné teszi az a körülmény, hogy a hajó gyomrában elhelyezett villamos telep megsérül, vagy elpusztul, tehát felmondja a szolgálatot és a hajó sötétben marad. Minden pániknak, zűrzavarnak ez a legfőbb oka, a mint bizonyítja a «Titanic» katasztrófája is. Az angolok sokat okultak ebből a rémes katasztrófából és most azon vannak, hogy minden személyszállító hajót vészvilágítással szereljenek fel, a mely működik még akkor is, ha a víz már a fedélzetet is ellepte. A világító berendezés egy gázolin-motor által működésbe hozható villamos telep, a melyet közvetlenül a parancsnoki híd alatt helyeznek el, hogy egy gomb megnyomására bevilágítsa a fedélzetet és a folyókat, egyúttal pedig táplálja a Marconi-féle távirót is, ha ennek rendes telepe elromlott volna. Ezt a fedélzeti fénytelepet nem szabad működésbe hozni máskor, mint mikor a hajó süllyedése többé meg nem akadályozható.

KÉPTALÁNY.

A «Vasárnapi Ujság» 25-dik számában megjelent képtalány megfejtése: A világ egy kopott szekér, haladna, de nem messze ér.

Felolós szerkesztő: Hoitsy Pál
 Szerkesztőségi iroda: Budapest, IV. Vármegye-utca 11.
 Lapkiadó tulajdonos: Franklin-Társulat IV. Egyetem-utca 4.

Ismeretterjesztő Könyvtár

A modern életben legszükségesebb ismereteket népszerűen tárgyaló vállalat.

WILLIAMS ARCHIBALD

A BÁNYÁSZAT TÖRTÉNETE. E könyv érdekes leírását tartalmazza mindazon módszereknek, melyek a különféle hasznosítható ásványanyagok bányászatánál világszerte alkalmazásban vannak. Fordította RÉZ GÉZA. Ára kötve 8 korona.

UJKORI HÍRES UTAZÓK. Rendkívül érdekesen és tanulságosan megírt összefoglalása az újabbkori felfedező utazások történetének. Magyarra átdolgozta MIKES LAJOS. Ára kötve 8 korona.

A MODERN TECHNIKA NAGYALKOTÁSAI. A legnagyobb technikai művek ismertetése a laikus számára. Átdolgozta PÉTER JENŐ. Ára kötve 8 korona.

KORUNK TALÁLTMÁNYAI. A legújabb találmányok érdekes, vonzó, könnyen érthető magyarázata. Átdolgozta SZILÁRD RICHÁRD. Előszóval ellátta ZEMPLEN GYÖZÖ. Ára kötve 8 korona.

CHARLES R. GIBSON

A MODERN VILLAMOSSÁG. Az egyetlen modern tudományos színvonalon álló összefoglaló népszerű könyv a villamosságról s technikai alkalmazásáról. Angolból ford. HAJÓS REZSŐ. Ára kötve 8 korona.

E. S. GREW

MODERN GEOLÓGIA. A föld keletkezésének ismertetése a könnyen, érthető modorban, de tudományos alapon s a történelem előtti állatvilág leírása. Fordította BALLENER RÓBERT. Ára kötve 8 korona.

SCOTT ELLIOT

A PRIMITIV EMBER HAJDAN ÉS MOST. A kezdetleges népek életének és szokásainak hű és érdekes leírása. Fordította SCHÖPFLIN ALADÁR. Ára kötve 8 korona.

CHARLES C. TURNER

KÜZDELEM A LEVEGŐ MEGHÓDÍTÁSÁÉRT. A különböző levegőbeli közlekedő eszközök fejlődésének és az azokkal elért eredményeknek érdekes története. Fordította FRÖHLICH KÁROLY. Ára kötve 8 korona.

Megrendelhetők: LAMPEL R. könyvkereskedése, (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI., Andrásy-ut 21. és minden hazai könyvkereskedésben.

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrásy ut 21. sz. és minden hazai könyvkereskedésben megrendelhető:

LAGERLÖF ZELMA
GÖSTA BERLING

Regény két kötetben
 Fordította
BENEDEK MARCELL
 Ára 8 korona

LAGERLÖF ZELMA
AZ ANTIKRISZTUS CSODÁI

Regény két kötetben
 Fordította **POGÁNY KÁZMÉR**
 Ára 6 korona

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál Budapest, VI., Andrásy-ut 21. és minden könyvkereskedésben megrendelhető:

MIKSZÁTH KÁLMÁN
ÉLETRAJZA

Írta **VÁRDAI BÉLA**
 A nagyevű író egyetlen részletesebb életrajza. Mikszáth arcképevel díszített csinos kartonkötésben.
 Ára 2 korona 50 fillér.

LAMPEL R. könyvkereskedése, (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI., Andrásy-ut 21. és minden hazai könyvkereskedésben megrendelhető:

GYULAI PÁL
EGY RÉGI UDVARHÁZ UTOLSÓ GAZDÁJA

Beszély
 Dörre Tivadar rajzaival
 Negyedik kiadás
 Ára díszkötésben 4 korona

GYULAI PÁL
NŐK A TÜKÖR ELŐTT

Beszély
 Feszty Árpád rajzaival
 Harmadik kiadás
 Ára díszkötésben 5 korona

Gyermekeknek
 legbiztosabb szer váltóláz, hideglelés és aszmarokhögés ellen a magyar orvosok által 40 arannyal jutalmazott
Rozsnyay világhírű Chinin-czukorkája és Chinin-csokoládéja
 Nem keserű és így gyermekek szívesen veszik. Milliók nagy éremmel kitüntetve és törvénytelenül véget. A valódi készítmény csomagolópapírján Rozsnyay M. névalírása látható. 1 drb ára 12 fill. 25 drb egy dobozban 3 korona.
 Kapható minden gyógyszerárban. — Készíti a feltaláló: **Rozsnyay Mátyas gyógyszer.** Aradon, Szabadság-tér 8. szám.

A Pozsonyi Kereskedelmi és Iparkamartól fenntartott nyilvános, három évfolyamu **Női FELSŐ KERESKEDELMELI ISKOLA** POZSONYBAN.
 Érettségi vizsgálat. Államkiszámlás. Internátus. Érettségi kívánatra küld az igazgatóság.

Költözködéskor nélkülözhetetlen a lakásbérleti szabályok ismerete!

LAKÁSBÉRLETI SZABÁLYOK

Összegejtőte és magyarázata
Dr. PONGRÁCZ JENŐ
 budapesti ügyvéd.

Tartalmazza Budapest-székesfőváros lakásbérleti szabályrendeletének hiteles szövegét és magyarázatát. Illeték szabályokat. A kapuzárás, víz- és gázszabályokat. Teljes joggyakorlatot stb., stb.
 Harmadik teljesen átdolgozott kiadás.
 Mindenütt kapható. Ára kötve 3 K 20 fillér.

Megjelent a Magyar Törvények, Franklin-Társulat zsebkönyvének gyűjteményében.
 Kapható: **LAMPEL R. könyvkereskedése** (Wodianer F. és Fiai) R.-T.-nál, Budapest, VI. ker., Andrásy-ut 21. szám és minden könyvkereskedésben.

Hála a jó Istennek

hogy a posta meghozta a régen várt valódi

DIANA-SZAPPANT

Napsütéskor a szeplők kibujnak és a szeplők a nőket valóságos eltorzítják. Az országban átlag naponta 17 ezer nő használja a
Diana-szappant
 Egy darab valódi
Diana-szappan
 50 fillér.
 Mindenütt kapható!
 Főelárúítóhely:
Diana Kereskedelmi Részv.-társ.
 Budapest, V. ker., Nádor-utca 6.

A 18 évesek egyévi önkéntességi jogának megszerzési és csapat-testválasztási módjait
 tárgyalja Tolcsival Nagy Barna dr., miniszteri fogalmazó. A honvédelmi minisztérium önkéntesügyi osztályára referensnek könyve. — Címe:
Egyévi önkéntesjelöltek tájékoztatója. Második kiadás.
 Ára: 1 korona 80 fillér
 Megrendelhető: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. könyvkereskedésben, Budapest, VI., Andrásy-ut 21. valamint minden hazai könyvkereskedésben.

A háboru és Anglia!

Most jelent meg

A HÁBORUS ANGLIA

LETA

BING EDE JÁNOS

Ára 2 korona 50 fillér.

A VILÁGHÁBORU

NÉMET-ANGOL VERSENGÉS

LETA

RUTTKAY VILMOS

JOGTUDOR,

MINISZTERI OSZTÁLYTANÁCSOS — SZAKTUDOSÍTÓ (LONDON)

Ára 3 korona.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.
Budapest, VI., Andrásy-ut 21. sz. és minden hazai könyvkereskedésben.

Arany János

Összegyűjtött munkái. Emlék-kiadás 12 kötetben, 8-rét alakban, félbörkötésben 160 kor.

Összes munkái, hátrahagyott iratai, levelezése. Első teljes kiadás. Életrajzzal és jegyzetekkel. 12 kötet. Diszkötésben 130 kor.

Összegyűjtött munkái. Kisebb alak. Hét kötetbe kötve 58 kor.

Művel. Új kiadás hat kötetben, 16-rét alakban, vászonkötésben 45 kor.

Kisebb költeményei. 16-rét alakban. Vászonkötésben 7 kor. 50 fill.

— Ugyanaz. Kis 8-rét alakban. Diszkötésben 8 kor. 50 fill.

— Ugyanaz. Nagy 8-rét alakban. Diszkötésben 10 kor.

— Ugyanaz. Kis 8-rét alakban. Elzevir gyémántkiadás, merített papíron. Két kötet. Diszkötésben 12 kor.

Toldi-trilógia. 16-rét alakban. Vászonkötésben 7 kor. 50 fill.

— Ugyanaz. Kis 8-rét alakban. Diszkötésben 9 kor.

Toldi-trilógia. Nagy 8-rét alakban. Diszkötésben 12 kor.

Őszikék. Elzevir gyémántkiadás, merített papíron. Második kiadás. Diszkötésben 3 kor. 60 fill.

Elbeszélő költemények. Diszkötésben 11 kor.

— Ugyanaz. Elegyes darabok. Diszkötésben 11 kor.

Prózaí dolgozatok. Diszkötésben 11 kor.

Shakespeare-fordítások. Diszkötésben 10 kor.

Aristophanes vigjátékai. Két kötet. Diszkötésben 20 kor.

Hátrahagyott versei. Diszkötésben 12 kor.

Hátrahagyott prózaí dolgozatai. Diszkötésben 12 kor.

Levelezése író barátaival. 2 kötet. Diszkötésben 21 kor.

Megrendelhető:

Lampel R. könyvkereskedése (Wodianer F. és Fiai) r.-t.-nál, Budapest, VI. ker., Andrásy-ut 21. szám.

ÉRTÉKES, ÚJ KÖNYVEK.

A Kisfaludy-Társaság könyvei.
Franklin-Társulat kiadása. ::

Scheffel József Viktor. *Ekkehard.* Történet a X. századból. Fordította Antal Géza. Füzve 8, kötve 10 kor.

Vargha Gyula *költeményei.* Füzve 4, kötve 6 kor.

Voinovich Géza. *Madách Imre és Az Ember Tragédiája.* Füzve 8, kötve 10 kor.

Bárd Miklós *költeményei.* (1887—1913). Füzve 5, kötve 7 kor.

Knight William. *Az Aesthetika története.* Fordította Husztiné Révhegyi Rózi. (A magyar aesthetika történetével kiegészítette Jánosi Béla). Füzve 8, kötve 10 kor.

Megrendelhető: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) r.-t. könyvkereskedésben, Bpest, VI., Andrásy-ut 21. sz., valamint minden hazai könyvkereskedésben.

A VILÁGHÁBORÚ NAPLÓJA A MAGYAR KÖNYVTÁRBAN

MÁSODIK FÜZETE MOST JELENT MEG.

Tartalmazza

az 1914 augusztusi események hivatalos jelentéseit, az orosz, francia- és belga hadsereg ismeretetését, Nordau cikkét a háborúról, Löwen pusztulásának leírását.

Ára 60 fillér.

Megrendelhető:

LAMPEL R. könyvkereskedésében (Wodianer F. és Fiai) r.-t. Budapest, VI., Andrásy-ut 21. és minden könyvkereskedésben.

31. SZ. 1915. (62. ÉVFOLYAM.)

SZERKESZTŐ
HOITSY PÁL.

BUDAPEST, AUGUSZTUS 1.

Szerkesztőségi iroda: IV. Vármegye-utca 1.
Kiadóhivatal: XV. Egyetem-utca 4.

Egyes szám
ára 40 fillér.

Előfizetési
feltételek:

Egészévre — 20 korona. A «Világkrónika»-val
Félévre — 10 korona, negyedévenként 1 koronával
Negyedévre — 5 korona. 6bb.

Külföldi előfizetésekhöz a postailag meg-
határozott viteldij is csatolandó.

A SZÖVETSÉGESEK GALICZIÁBAN. — MAGYAR ÉS POROSZ HUSZÁROK EGYÜTT.

Balogh Rudolf, a harozterre kiküldött munkatársunk félvétele.